

Labari kpa n bo MARAKO akεrε i ni

*Kabo Yohane Nyεmε Nzue Biεfɔ kaanri Nyεmε
jɔrε ni*

¹ Ahin jɔrε ni, i ti Nyεmε Wa Yesu Kristo dεε labari kpa n wɔ. Kabo i boori i bu yaa. ²⁻³ Nyεmε yo seeri i wa n ka,

“Ti fεn, m súnma m sunmafɔ n na i dú u mɔ,
yiri sεsε u atin n su a.

Yiri kó subo ndoori boro kpantain n nu se ka,
‘Am sεsε Mibie n atin n su,
na am yo i atin n dɔŋgu.’”

Na Nyεmε ama ba kere nyini jɔjɔcowa n kere Nyεmε nɔanis kanfɔ Esaya dεε kadasi n nu. ⁴ Nyini sɔnɔ n bo Nyεmε sunmaari i n la sɔnɔ be bo bu fere i ka Yohane Nyεmε Nzue Biεfɔ ni. I baari boro kpantain n nu, na i sukan Nyεmε jɔrε, i ḥa, “Am kaaki am wo na m biε am Nyεmε nzue, na Nyεmε fa am ɔgasi ni am satie kere ce am.”

⁵ Na Yudiya asiensufɔm, ni Yerusalem miε nu-fɔm kere afite aba i dɔ, na ba kan bu ɔgasi ni bu satie kere bo ba yo i akere Nyεmε, na Yohane abie bu Nyεmε nzue Yodan kunma n nu.

⁶ Yohane sutura wuraawa yo ti deke bo bu faari nyɔɔma ndɔrε wuuri i a, na wɔ fa jina abo i wi nu. I diire yo la lalom ni wie wɔ. ⁷ I kaanri Nyεmε jɔrε, i ḥa, “Sɔnɔ be wo m sin suba, i tara

m fieo, m ti kaan ni bo m dodo i. ⁸ Mini afa nzue abie am a, na am yo casi, ama, yiri fá Nyemé Awiewié Casi n wura am ḥnu yo am casi a, kabosoncō bie nzue na i yo casi ni.”

Kabo Yohane bieeri Yesu Nyemé nzue ni

⁹ Nyini saṅga n na Yesu afite Nazareti, mie n bo i wo Galili awore n nu ni, na wō ba Yohane dō, na Yohane abie i Nyemé nzue Yodan kunma n nu. ¹⁰ Saṅga bo Yesu fiteeri nzue n nu ni, kpenja na wō ḥnu ka angoro n ateke, na Awiewié Casi n ajura ka tiiwa dēe su aba atana i ḥnu. ¹¹ Na wō ti akonvi be ḥnga angoro, i ḥna, “Wōrō ti m wa a, m koro u agaya, m ahore ajɔ u ḥnu.”

Kabo Sitana yoori Yesu na i niɛ ni

¹² Nyini jinaabiri n nu na Awiewié Casi n ama Yesu akɔ boro kpantain n nu. ¹³ I woori dō ceeen aburana, i ni boro neŋgem woori dō a, na Sitana ayo i na i niɛ ka, i yó yiri Sitana n dēe koroowa, nzen i yó má. Ama, Yesu asoro má su. Na Nyemé merékem aba asu i.

Kabo Yesu fereeri jombaa tarafɔ nna nbem ka bu su i su ni

¹⁴ Saṅga bo bu taraari Yohane nyiiri i dansaraka n sin, na Yesu akɔ Galili awore n nu, na i sukan labari kpa n fa kɔ Nyemé atin n su kere minem, ¹⁵ i ḥna, “Saṅga n aju bo Nyemé Fémé bá niɛ i minem su. Am kaaki am wo, na am de Nyemé labari kpa n na am yo i yarada.”

¹⁶ Ye i ba sunati sin Galili kunma kpiri n noɔ su, na wō ḥnu jombaa tarafɔ nnyɔ nbem. Bere la Simon ni i niema Andere. Bu wo bu diendie sandi su kunma kpiri n nu. ¹⁷ Na Yesu ase bu ka,

"Am bra na am ba su m su, na m má am tiɛn minɛm nɔɔ ma m, kabo am tara jombaa ni." ¹⁸ I seeri sɔ ni, na ba kaba ayaki bu diɛndiem ni, na ba su i su.

¹⁹ I nati kɔɔri mɔ kaan bekun, na wɔ ɲu minɛ nnyc nbem. Bere la Yakobo ni i niɛma Yohane. Bu fere bu si ka Zebədi. Bu wo lee nu suo bu diɛndiem dɔŋgu. ²⁰ Dɔ na wɔ fere bu ka bu su i su, na ba yaki bu si ni, ni i npaadifɔm n lee n nu, na ba su i su.

Kabo Yesu fɔn yiiri ajini sɔns be ɲu ni

²¹ Na ba kɔ aju miɛ kpiri n bo bu fere i ka Kapenam su. Na Yudafɔm Njumiyi cɛɛn na Yesu awura bu tientienbungɔ sɔɔ n nu, bo bu sere Nyɛmɛ na bu kere Nyɛmɛ jɔrɛ nu ni, na wɔ kan Nyɛmɛ nɔanie akere minɛm ni. ²² Na bu kere ayo alekutura fa kɔ i kereewa n su, dama i kereewa n awo i ɲgumi ni Yudafɔm dɛɛ Nyɛmɛ nɔanie kerefɔm ni. I kereewa n la yiko. ²³ Nyini sanja n nu na sɔnɔ bo ajini wo i ɲu n aba bu dɔ bu tientienbungɔ sɔɔ n nu, na wɔ bo awie ²⁴ ase ka, "Yesu Nazaretifo, a koro nzu ya nu fɛn a? A ba ka a ba yo ya ɲgbɛɛn wɔ? M si u sa, wɔrɔ ti sɔnɔ casi n bo Nyɛmɛ asunma u n a." ²⁵ Na Yesu atiɛn ajini n ɲu ase ka, "Mɔ u nɔɔ bere, na a fite yaki sɔnɔ ni." ²⁶ Na ajini n akpisi sɔnɔ ni, na wɔ ciindi afite ayaki i. ²⁷ Na minɛm kere ayo alekutura akɔ asin su, na ba bisa bu ɲuɲu nu ka, "Ee. Nzu la ahin? I ti kereewa fɔfɔrɛ wɔ. Ahin sɔnɔ n la yiko bo i koro ma ajinim n mmɔɔcɔnɔ na bu de i." ²⁸ Nyini ti na Yesu duma akaba ata abara aye Galili awɔrɛ n kere nu.

Kabo Yesu tuntuunri tukpakifɔmbeberebe Simon dika ni

²⁹ Saŋga bo i fiteeri tientienbungo sɔɔ n nu ni, na i ni Yakobo ni Yohane akɔ awura Simon ni Andere dika. ³⁰ Bu kɔ juuri awuru n nu ni, na ba se Yesu ka Simon sibara la má i ɳu, yakɔkɔ abo i, i da sɔrɔ. ³¹ Na wɔ kɔ aso i saa nu aye i su atana, na yakɔkɔ n ayaki i, na wɔ kɔ ayo diire ama bu.

³² Nyini cɛen n naaso, dika bibiri saŋga, na minem afa tukpakifɔm kere ni minem bo ajinim wo bu ɳu n aba Yesu dɔ. ³³ Na mie n nu jama n kere aba atien bu nɔɔ i dɔ anunjgbere n nu. ³⁴ Na wɔ tuntun tukpaki barasu barasufɔm beberebe, na ba nya laifie, na wɔ fɔn ayi ajinim gusu beberebe. Wɔ du má su na ajinim n jɔjɔ, dama bu si i sa.

Kabo Yesu kaanri Nyemē jɔrē Galili awɔrē n nu ni

³⁵ Na alecin akɔnyuma ciciri su, na Yesu ayasu afite akɔ dede awɔrē be nu i ɳgumi, na wɔ kɔ asere Nyemē. ³⁶ Na Simon ni i bengum akɔ i niemie. ³⁷ Bu kɔ ɳuuri i ni, na ba se i ka, “Sɔnɔ kere sunienie u busu.” ³⁸ Na Yesu ase bu ka, “Am ma ya kɔ mie nyiŋgam n su na m kɔ kan Nyemē jɔrē kere bu gusu, dama ka nyini ti ye m baari durunya n nu a.” ³⁹ Na wɔ bara aye Galili awɔrē n kere nu, sukan Nyemē jɔrē bu tientienbungo sɔɔ n nu, ye i fɔn yi ajinim minem ɳu a.

Kabo Yesu tuntuunri kokofɔ be ni

⁴⁰ Na kokofɔ be aba Yesu dɔ, na wɔ ba akutu i nyunu asere i jande ka i buka i. I ɳa, “Nzɛn a koro ka a ma m nya laifie, a koro ma m nya i.”

41 Na Yesu aju i ajuñfō, na wō teŋge i saa anana i ḥu, na wō se i ka, “M koro. Nya laifiē.” **42** Na kokobi n akaba ayaki sōnō n na wō nya laifiē. **43** Na Yesu ama i atin ka i kō, na wō bōbō i **44** ase i ka, “Má a se ka a se be ahin jōrē ni, ama, kō na a kō fa u ḥu kere Nyemē sayoowa dōnguyofō ni, na a kō yo yoowa n bo Moyisi yo kereeri dawafōm ni, dama nyini kere minem ka a nya u ḥu a.” **45** Ama, na wō kō abo ndoori, na labari n abara aye deke n kere, nyini ti, Yesu akoro ayi má i ḥu fofoe nu miem be nu kun, i fieeri i ḥu ahemē wō, na mine afite awore n kere nu aba i dō.

2

Kabo Yesu tuntuunri sōnō bo i saam ni i jaam awu ni

1 I yoori lennyō na Yesu akpie i nyi aba Kapenam miē kpiri n nu, na labari abara aye ka i wo awuru, **2** na mine atien bu nōō i dō agaya haari fofoe anya má anō n bo bu fa wura sōō n nu mmōō, na Yesu akan Nyemē jōrē sukere bu. **3** I wo bu kere su ni, na mine nbem aba i dō, bu nu mine nna sō sōnō bo i saam ni i jaam awu. **4** Jama n sunnuuri sō n dēē ti, ba koro anya má fofoe bo bu fa sōnō n dodo Yesu, na ba fiti sōō n bo Yesu wo nu n aŋgoro buekun, na ba fa i ni i dasu n kere acōondi afa i ada sōō n nu. **5** Yesu ḥuuri kabu yoori i yarada n sō ni, na wō se sōnō n bo i saam ni i jaam awu n ka, “M dōn, ma fa u satie ace u.”

6 Tō. Yudafōm Nyemē nōanis kerefōm nbem tana bere, na ba sunsun bu ahore su ka, **7** “Ahin sōnō n la atin bōbō ye i jōjō wura Nyemē ḥgasi

nu sɔ a? Be wo má bɛrɛ bo i koro fa minɛm satiɛ ni bu ŋgasi ce, sin Nyɛmɛ ɲu.”⁸ Na Yesu afa nu i ahore su fa kɔ bu sunsunni bo bu bita i n su, na wɔ bisa bu ka, “Nzu ti ye am bita nyini sunsunni ni am ahore su a?”⁹ Bɔnɔ ti kekereke a, bo m se sɔnɔ n ka, ‘Ma fa u satiɛ ace u,’ nzɛn, ‘Yasu fa u dasu n na a nati n a?’¹⁰ M kéré am ka mini Adamande Wa n la yiko durunya n nu bo m fa minɛm satiɛ ni bu ŋgasi ce bu.” Na wɔ se sɔnɔ n ka,¹¹ “Wɔrɔ, yasu fa u dasu n na a kɔ awuru.”¹² I kaba yasu faari i dasu n wɔ, na wɔ fite jama n kɛrɛ nyumbaa nu. Na bu kɛrɛ ayo alekutura, na ba kansi Nyɛmɛ, na ba se ka, “Ya nya ɲu má ahin sa n ɲusu cɛen be.”

Kabo Yesu fereeri Levi ka i su i su ni

¹³ Na Yesu akaaki akpie i nyi akɔ Galili kunma kpiri n nɔɔ su, na jama beberebe akɔ atien bu nɔɔ i dɔ, na wɔ kan Nyɛmɛ jɔrɛ akere bu.¹⁴ I wo natiiri su susin ni, na wɔ ɲu lampodefɔ be bo bu fere i ka Levi, Alafeyo wa ni, ka i tana i juma yoobiri, na Yesu ase i ka, “Yasu bra na a ba su m su.” Na wɔ yasu asu i su.

¹⁵ Na Yesu akɔ Levi dika ka i kɔ di diire. Na satiɛyofɔm, ni lampodefɔmbeberebe asu i su. Diire n diibiri dɔ ni, na bu dɔŋgu aba atana Yesu ni i susufɔm n dɔ, na ba saŋga adi diire.¹⁶ Na Nyɛmɛ nɔanis kerefɔ nbem bo bu su Farasifɔm dɛɛ atin su ni, aju ka Yesu ni satiɛyofɔm, ni lampodefɔm tana sudi diire, na ba bisa i susufɔm ni ka, “Nzu ti ye Yesu ni lampodefɔm, ni satiɛyofɔm saŋga di diire a?”¹⁷ Na Yesu ati bu jɔjɔwa n na wɔ bɔ bu nu ka, “Minɛm bo bu la laifie n koro má ayirifɔ, má ka

bo bu la má laifié ni koro a. Ma ba má ka m bá fere minem bo bu ḥa bu yo sa bo i kó atin su Nyemé dō n wɔ, ama, m baari satiεyofóm n dēe ti wɔ.”

Kabo Yesu kereeri nɔɔ cici jɔrε ni

18 Cεen be na Yohane dēe susufóm ni Farasifóm sucici bu nɔɔ, na mine nbem aba na ba bisa Yesu ka, “Nzu ti ye Yohane susufóm ni Farasifóm dēe susufóm cici bu nɔɔ, ye u dēem bère cici má?”

19 Na Yesu abɔ bu nu ka, “Am sunsun ka konyaya-fóm koro cici bu nɔɔ saŋga bo konyafan n toko wo bu dɔ ni, nzen se? Ai, saŋga bo konyafan n wo bu dɔ ni, bu yo má nyini. **20** Ama, saŋga suba bo bu bá yi konyafan n fite bu nu, nyini saŋga n ye bu nyá cici bu nɔɔ a.”

21 Na Yesu akaaki ase ka, “Be koro fa má sanvuin fɔfɔrε kpa tɔ má taní dawa kunma, nzen i yoori sɔ, sanvuin fɔfɔrε ni són taní dawa n wɔ, na i téke i kunma n agaya buka su. **22** I kaaki ti sɔ o bekun ka be koro fa má nzan nyiwa fangafɔ gɔ má dundu dawa bεbεtε nu, nzen i yoori sɔ, dundu ni tíe wɔ, na i ká ḥgbεen, na nzan n kere sóŋgi. Ama, i ti ye ni ka bu fá nzan nyiwa fangafɔ gɔ dundu fɔfɔrε biiwa nu.”

Kabo Yesu jɔjɔ fa kɔɔri Njumiyi cεen n jɔrε ni

23 Yudafóm Njumiyi cεen be, na Yesu ni i susufóm ni sunati sin alembaa fie be nu, na i susufóm n abubu be akpεsε. **24** Na Farasifóm n ase i ka, “Niε fen. Nzu ti ye u susufóm ni suo sɔ a? Nyemé nɔaniε kpamaawa n kere ka má be yo sɔ, Njumiyi cεen ni.” **25** Na wɔ bɔ bu nu ka, “Am nya kan má Nyemé Jɔrε Kadasi n nu,

kabo Fəmə Davidi yo yoori saŋga bo i ni i minəm miɛeri diire busu n wɔ, nzən se? ²⁶ Nyini saŋga Abiyata yo ti Nyəmə sayoowa dəŋguyofəm kərə kpien n a. Ahœ n ti, na Fəmə Davidi akə awura Nyəmə Sereebiri Awuru n nu, na wɔ di kpənɔ n bo ba fa ama Nyəmə ni, na wɔ ma i minəm be. Ama, am si ka ya dəe atin n su, Nyəmə sayoowa dəŋguyofəm ŋgumi di nyini kpənɔ n a.”

²⁷ Na Yesu akaaki ase bu ka, “Adamande dəe ti ye Nyəmə yiiri Numiyi cəen n a, má Numiyi cəen n dəe ti ye Nyəmə yiiri adamande a. ²⁸ Nyini ti, Numiyi cəen ni mmɔɔ, mini Adamande Wa ni ti i Mibie a.”

3

Kabo Yesu tuntuunri sɔnɔ asaa fuin be Numiyi cəen ni

¹ Na Yesu akaaki akə tientienbunccos n nu dɔ bekun. Sɔnɔ asaa fuin be woori dɔ. ² Na minəm bo bu wo dɔ n atu bu nyumbaa anie Yesu, na bu niɛ ka i túntun asaa fuin n Numiyi cəen ni, nzən i túntun má i, adena bu sɔ i ŋgəe na bu járaki i ka wɔ saaki Numiyi cəen n ciire ni. ³ Na Yesu ase asaa fuin n ka, “Ba jina afien fən.” ⁴ Na wɔ bisa bu ka, “Ya dəe atin n su, atin wo nu ka ya yo sakpa Numiyi cəen ni, nzən ya yo satie wɔ? I kaaki ti ye ni ka ya de ŋgɔɔ, nzən ya yi ŋgɔɔ o?” Ama, ba bɔ má i nu. ⁵ Na Yesu anie bu nyunu abara aye, na wɔ fa yaa bu ŋju, na i ahore asaaki fa kɔ bu atii kekere n dəe ti, na wɔ se sɔnɔ n ka, “Tenje u saa ni.” Na wɔ tenje i saa ni, na wɔ yo fanja bekun. ⁶ Na Farasifəm n akaba afite tientienbunccos n nu akə Fəmə Herode minəm

dɔ, na ba sese bu ŋu su kabu yó na bu kún Yesu.

Kabo jama beberebe tiɛenri bu nɔɔ Yesu dɔ ni

⁷ Nyini sin na Yesu ni i susufɔm n afite akɔ kunma kpiri n nɔɔ su, na jama beberebe afite Galili awɔrε n nu asu i su. Nbem gusu fiteeri Yudiya dεε awɔrε n nu, ⁸ ni Yerusalem miɛ kpiri n nu, ni Idumeya dεε awɔrε n nu, na nbem gusu afite Yodan kunma n wiɛ afiri ni, ni Tiro ni Sidon dεε bue ni. Bu tiiri kabu Yesu yoori alekutura sam barasu ni, nyini ti ye bu baari i dɔ a. ⁹⁻¹⁰ Yesu ama tukpaki fɔmbeberebe anya laifie n dεε ti, bo bu la tukpaki kere koro ka bu miɛ bu nyi wɔ, na bu sakati wura na bu fa bu saa kan i. Nyini ti, na wɔ se i susufɔm ni ka bu kpa bu ŋu ni lee ma i, na nzɛn minɛm ba ŋa bu miɛ i ŋu na i koro wura lee n nu. ¹¹ Saŋga kere bo minɛm bo ajinim wo bu ŋu n nya ŋuuri i, bu kutu i nyunu wɔ, na bu ciindi na bu se ka, “Wɔrɔ ti Nyɛmɛ Wa n a.” ¹² Na wɔ bɔbɔ ajinim ni ni anyumboro ka, má bu ma be si i sɔnɔ nzuin nu.

Kabo Yesu yiiri mine buru ni nnyɔ ka bu yo i jaramasam ni

¹³ Na Yesu afun akɔ buka be su, na wɔ fere minɛ n bo i koroori ka bu ba i dɔ ni, na ba ba i dɔ. ¹⁴ Na wɔ yi bu nu buru ni nnyɔ, na wɔ fa bu ayo i jaramasam ka bu wo i dɔ, na i susunma bu ka bu kɔ sukan Nyɛmɛ jɔrɛ, ¹⁵ na wɔ ma bu yiko ka bu kɔ sufɔn yi ajinim minɛm ŋu. ¹⁶ I jaramasa buru ni nnyɔm ni bo i yiiri bu n la Simon bo Yesu tuunri i duma ka Petoro ni, ¹⁷ ni Yakobo ni i niɛma Yohane, bo bu si la Zebədi na Yesu

kaaki tuunri bu duma ka *Bowanaje*, i bu la ka bu tientien agaya ka nzue wō. ¹⁸ Bu nbem gusu la Andere, ni Filipu, ni Batolomeyo, ni Matio, ni Tomasi, ni Yakobo bo i si la Alafeyo ni, ni Tadayo, ni Simon bo i tu ŋgoni fa kō i asiɛn su ni, ¹⁹ ni Yudasi Isikariyoti bo i ba tɔɔri Yesu ni.

Kabo minɛm ŋa Yesu ni Sitana dɛɛ ti kun ni

²⁰ Na Yesu akɔ awuru, na jama aba atien bu nɔɔ bekun bo i ni i susufɔm n akoro anya má tana bo bu di diire mmɔɔ. ²¹ Na saŋga bo i minɛm tiiri i ŋga ni, na ba kɔ ka bu kɔ fa i ba awuru, dama minɛm ŋa i nyunu akan i. ²² Na Yudafɔm Nyɛmɛ noanis kerefɔm bo bu fiteeri Yerusalem mies kpiri n nu n ase ka, “Belazebuli bo i ti ajinim kere dɛɛ fɛmɛ ni, wo i ŋu a.” Na ba kaaki ase ka, “Yiri ajinim kere fɛmɛ ni ma i yiko ye i koro fɔn yi ajinim n a.” ²³ Bu seeri sɔ ni, na Yesu afere bu, na wɔ bo bu miesenu. I ŋa, “Sitana koro yo se fɔn yi i dɛɛ ajinim minɛm ŋu a? ²⁴ Ya fa i ka, nzɛn fɛmɛya nya kpakpaakiiri nu wieeri, nyini fɛmɛya ni kóro jina a? Ai, i kóro jina má. ²⁵ Na nzɛn awuru gusu bo i minɛm nya kpakpaakiiri nu, nyini awuru ni kóro jina a? Ai, i kóro jina má. ²⁶ Nzɛn Sitana dɛɛ fɛmɛya n nya kpakpaakiiri nu wieeri, i kóro jina a? Ai, i kóro jina má. Nzɛn i nya yoori sɔ, i fanɛga wie wɔ. ²⁷ Be koro wura má sɔɔɔ fanɛgafɔ dika na i fin i neŋge, má ka wɔ tara i fanɛga acin i nyama ka, ye i nya koro fin i neŋge n bo i wo awuru n nu a.”

²⁸ Na Yesu akaaki ase ka, “M suse am nahɔrɛ wɔ lɛɛ ka, Nyɛmɛ koro fa minɛm satie kere fa ce bu, haari fa kɔ saŋga jɔrɛ ŋgbɛenŋgbɛen kere bo

bu jɔjɔɔri i fa kɔ Nyɛmɛ dɔ, ²⁹ ama, sɔnɔ kere bo i jɔjɔ wuraari Awiewie Casi ni ŋgasi nu, Nyɛmɛ fá má i mi ŋgasi ce má i, dama i mi ayo satie bo i la má awieeri lɛɛ.” ³⁰ Deke bo i ti na Yesu seeri so n la ka, bɛre Nyɛmɛ nɔanie kerefɔm ni, bu ŋa ajini wo i ŋu a.

Minɛm bo bu ti Yesu ni, ni i ninbaam nahɔrɛ su n jɔrɛ

³¹ Na Yesu ni, ni i niemam aba i dɔ awuru n bo i wo nu ni, na ba ka ajina dasin asunma ka bu fere i. ³² Na jama beberebe atana abara aye yiri Yesu na ba se i ka, “Ti fɛn. U ni, ni u niemam wo dasin koro u.” ³³ Na wɔ se bu ka, “Am ma m kere am bo bu ti m ni, ni m niemam.” ³⁴ Na wɔ nie abara aye minɛm bo bu tana bara yɛeri i ni, na wɔ se bu ka, “Am nie. M ni, ni m niemam n yaa. ³⁵ Sɔnɔ kere bo i yo Nyɛmɛ sa koroowa, yiri ti m siwa, ni m niwa, ni m ni a.”

4

Miɛenu fa kɔ kabo dɔdɔɔrifɔ be sandiiri alembaa ni

¹ Na Yesu akaaki akɔ Galili kunma kpiri n nɔɔ su, na wɔ bo i bu sukere minɛm Nyɛmɛ jɔrɛ, na jama beberebe atien bu nɔɔ i dɔ. Jama n sunnuuri beberebe n dɛɛ ti, na wɔ wura lee nu atana nzue n nu, na jama n kere atien bu nɔɔ fa dodo nzue n nɔɔ su. ² Na wɔ bo miɛenu, na wɔ kere bu dekem beberebe. I ŋa, ³ “Am ti fɛn. Dɔdɔɔrifɔ be yo fiteeri sɔɔ, ka i kɔ sandi alembaa. ⁴ Saŋga bo i wo sandi su ni, na alembaam nbem atɔtɔ atin n nɔɔ, na anumam aba atambu bu ami. ⁵ Na nbem atɔtɔ tiɛka su,

deke bo fa sunnu má ni, na fa sunnu má n dεs ti, na wɔ cε má, na wɔ fi, ⁶ ama, saŋga bo wiε ba fiteeri agaya ni, na wɔ waandi, dama bunlui n akpama abi má n dεs ti. ⁷ Na alembaa ni nbem atɔtɔ lɔlɔs nu, na lɔlɔs n anyi akata i ηu, nyini ti, wɔ koro awura má mbaa. ⁸ Ama, na alembaam ni nbem atɔtɔ asiɛn kpa su, na wɔ nyi awura mbaa zɔi zɔi.” ⁹ Na Yesu ase bu ka, “Bo i koro ka i ti ahin jɔrε n bu, i ti ye ni ka i so i sui na i ti.”

Deke bo i ti na Yesu boori bu miɛenu n ni

¹⁰ Na saŋga bo i kaari i ni i susufɔ buru ni nnyɔm ni, ni minɛm bo bu wo i dɔ saŋga kere ni, na ba bisa i nyini miɛenu n bu. ¹¹ Na wɔ bɔ bu nu ka, “Amberε ye Nyεmε ama am asi i fεmεya n nu asiri jɔrε a, ama, minɛm bo bu su má m su ni, m bo i miɛenu kere bu a, ¹² adena i yó kabø ba kere i Nyεmε Jɔrε Kadasi n nu ni, ka,

‘Bu níe ni nahɔrε su,
ama, bu ηú má pui.

Bu só bu sui ni nahɔrε su,
ama, bu tí má deke n bo bu so bu sui ka bu
ti i n bu,
dama nzɛn má bu tiiri i bu, má bu káaki bu
wo wɔ,
na Nyεmε fá bu satie ce bu.’ ”

Kabø Yesu kereeri miɛenu n bu ni

¹³ Na Yesu abisa bu ka, “Am ati má ahin miɛenu n bu? Ye am yó se ti miɛenu nyiŋgam n kere bu a? ¹⁴ Ahin miɛenu n bu la ka, dɔdɔɔrifɔ n ti ka sɔnɔ n bo i kan Nyεmε jɔrε n wɔ. ¹⁵ Mine nbem de Nyεmε nɔanis n kabø alembaa n tɔtɔri atin n nɔɔ n wɔ. Bu nya tiiri Nyεmε nɔanis n na

bu de i, i ce má, na Sitana bá yi nɔanis n fite bu ahore su, a ɳu ka bu wara afi i sa. ¹⁶ Mine nbem gusu de Nyemē nɔanis n kabø alembaa n tɔtɔri tieka su n wɔ. Bu nya tiiri Nyemē nɔanis ni, a ɳu ka ba de i ndende ni ahorejɔ, ¹⁷ ama, i da má bu ahore su. Bu kaaki ti ka alembaa n bo i bunlui akpama abi má n wɔ. I woori bu dɔ kaan sɔ na nzen wahara, wara kekereke be ba tuuri bu fa kɔ bu nyemessu n su, a ɳu ka ba fa ati. ¹⁸ Nbem gusu de Nyemē nɔanis n kabø alembaa n tɔtɔri lɔlɔs nu n wɔ. Bu nya tiiri Nyemē nɔanis ni, ¹⁹ ama, bu sunsunni kere wo kabø bu yó na bu asiri káta su, na bu koro kabø bu yó na bu nyá ajeké kere, na bu ahore bi fa kɔ durunya n nu neŋgem su, na Nyemē nɔanis n koro da má bu ahore su na i yo juma. Bu ti ka alembaa n bo i wura má mbaa n wɔ. ²⁰ Ama, mine nbem de Nyemē nɔanis n kabø alembaa n tɔtɔri asiɛn kpa su n wɔ. Bu nya tiiri Nyemē nɔanis ni, na bu de i, na bu fa yo juma na i yo kperebeberebe.”

Kabo sɔnɔ koro so má sin su na i fa fiɛ ni

²¹ Na Yesu abisa bu ka, “Am nya ɳu ka sɔnɔ be aso fitana su na i fa ganga butu su, nzen má nyini i fa kɔ se gado bu? I fa taka deke su aŋgoro wɔ bo sɔnɔ kere koro ɳu i, má sɔ? ²² Dama deke be wo má bɛre bo i wo fiɛewa nu, na bu bá ɳu má i, na deke be gusu wo má bɛre bo i wo asiri nu, na bu bá si má i. ²³ Sɔnɔ kere bo i koro ka i ti ahin jɔrɛ n bu, i ti ye ni ka i so i sui na i ti.”

²⁴ Na wɔ se bu ka, “Am si am ɳu sa ni kabø am ti nɔanis barasu ni. Gɔŋgɔ bo am fa susu ma minem ni, sɔ ye Nyemē gusu fá susu ma am a, na

bo Nyemē yó ma am ni tara sō n mmōc. ²⁵ Dama sōnō kere bo wō nya deke be Nyemē dō na i mi si i bita, Nyemē búka i su wō, ama, bo i si má i bita, haari ni nyini kaan n bo i la i ni, Nyemē dé i dō o.”

Mieεnu fa kɔ kabø alembaa fi barasu ni

²⁶ Na wō kaaki ase bu ka, “Nyemē femeya n ti ka kabø dōdōrifō be kɔ sandi alembaa i fiesu n wō. I dεs la ka i sandi wō, ²⁷ na i kɔ da kɔŋguε, na i teŋge alecin. Nyini saŋga n ye alembaa n fi a, na i sunyi, i si má kabø i yoori barasu. ²⁸ Asiεn n buka alembaa n ye i fi a. I nya fi wieeri, na i nyi, na i nyinse, na i wɔrɔ, na i nya bi mbaa. ²⁹ Alembaa n ba bi ni, i kpiε saŋga lεε, na i kpiε i.”

Alembaa kaan be jɔre

³⁰ Na wō kaaki ase bu ka, “Ya fá nzu deke fa sunsun Nyemē femeya n a? Wara ya fá mieεnu barasu bɔnō ye ya bó i fa kere kabø Nyemē femeya n ti a? ³¹ I ti ka nyem mbaa bo bu dō i wō. Yiri ti alembaa n kere kaan durunya n nu a. ³² Ama, bu nya ba dɔri i na i fiiri, i tara toro nyawam n kere bambaka, i koro nyi na i teterεki asambaa asambaa bo anumam koro yo bu tiεerim nu.”

³³ Na Yesu afa nyini mieεnu n ni mieεnu nyiŋgambeberebe akan Nyemē jɔre akere bu, kabø sōnō kere koro ti i bu barasu. ³⁴ Jama n nya woori i dɔ, i se má bu pui, má ka mieεnu ye i bo bu a, ama, i ba kaari i ni i susufɔm ni, na i nya yi i bu kere bu.

Kabo Yesu kereeri ka i la yiko tara aŋuma ni nzue ni

³⁵ Nyini ceeen n naaso saŋga, na Yesu ase i susufɔm n ka, “Am ma ya kpiɛ kunma kpiri n buekun dɔ.” ³⁶ Na i susufɔm n acin ayaki jama ni, na ba ba awura lee n bo Yesu wo nu n nu, na ba kɔ. Na nbem gusu afa lee nbem na ba su i su. ³⁷ Na aŋuma bambaka be ayasu, na i subo nzue go lee n nu. Má lee ni suyi ni nzue wɔ. ³⁸ Nyini saŋga ni, Yesu afa piti aſon i tii, ye i wo daafiri su lee n sin, na ba ba atenje i ase i ka, “Ya Kerefɔ, nzen ya suwu, u cecɛ wo má ya nu fan?” ³⁹ Na wo yasu na wɔ tiɛn aŋuma n ɿu, na wɔ se nzue n ka, “Da surum.” Na aŋuma n atara, na dikɔ n kere atara jum. ⁴⁰ Na wɔ se bu ka, “Nzu ti ye am soro sere ſo a? Am yo má m yarada?” ⁴¹ Na sere akaaki ati bu agaya, na ba bisa bu ɿuŋu nu ka, “Nzu ſonombiri barasu la ahin bo aŋuma ni nzue n mmɔɔ de i noanie a?”

5

Kabo Yesu fɔn yiiri ajinim ſɔnɔ be ɿu ni

¹ Na Yesu ni i susufɔm n akpiɛ kunma kpiri n akɔ aju Gerasafɔm dɛe awɔre n nu. ²⁻³ Saŋga bo Yesu fiteeri lee n nu ni, na ſɔnɔ be afite faŋ-kunma nu aba akpa i atin. Nyini ſɔnɔ n natidɔ faŋ-kunma nu wɔ, dama ajini wo i ɿu. ſɔnɔ be wo má bere bo i koro tara i cici i ni jɔrɔkɔ n mmɔɔ kun, ⁴ dama saŋga kere bu bo i tobari wɔ na bu wura i jɔrɔkɔ buka su, ama, haari ni nyini n mmɔɔ i titi jɔrɔkɔ n wɔ na i kaaki bo sandi tobari n nu. Be wo má bere bo i la faŋga koro tara i jina kun. ⁵ Koŋguɛ ni wiɛsu kere i

wo faŋkunma nu sɔ o, ni bukam su na i suciindi, na i sufa yabue kpiɛkprie i ɲu. ⁶⁻⁸ Na wɔ ɲu Yesu saŋga bo i toko wo dede ni yiri ni, na Yesu atien ajini n ɲu ase i ka, "Ajini, fite yaki nyini sɔnɔ ni." Na sɔnɔ n aŋmati akɔ akutu Yesu nyunu, na wɔ ciindi ase ka, "Yesu, Micera Nyemɛ Kpiri n Wa, a koro nzu m dɔ fɛn a? M sere u wɔ, Nyemɛ ti, má a ma m ɲu anyumboro." ⁹ Na Yesu abisa i ka, "Bu fere u sɛ?" Na wɔ bɔ i nu ka, "Bu fere m ka Jama Beberebefɔ, dama ya sunnu." ¹⁰ Na wɔ sere Yesu jande ka má i fɔn bu fite nyini awɔrɛ n nu. ¹¹ Nyini saŋga afam beberebe wo dodo bɛrɛ, bu wo buka be su sudi, ¹² na ajinim n asere Yesu ka, "Ma ya kɔ fun afam n ɲu." ¹³ Na Yesu ama bu atin na ba fite akɔ afun afam n ɲu. Afam n ju akpii nnycɔ dika, na bu kere aŋmati acoɔndi akɔ ato kunma kpiri nzue n nu, na nzue n adi bu.

¹⁴ Afa sasafɔm ɲuuri nyini n sɔ ni, na ba ɲmati akɔ abo ndoori mie kunnu, ni ahemɛ ahemɛ kere su. Na minɛ aba anie sa n bo i yoori ni. ¹⁵ Na ba ba Yesu dɔ, na ba ɲu sɔnɔ n bo ajinim n yo woori i ɲu n ka i tana Yesu bi wura tanlɛɛ, ni i nyunu koroya su, na sere ati bu. ¹⁶ Na minem bo bu ɲuuri sa n yoobiri ni, akan jɔrɛ n kere akere jama n fa kɔ sa n bo i tuuri sɔnɔ n bo ajinim yo woori i ɲu ni, ni sa n bo i tuuri afam ni. ¹⁷ Bu tiiri jɔrɛ n sɔ ni, na ba nya asere Yesu jande ka i yasu bu awɔrɛ n nu. ¹⁸ Saŋga n bo Yesu suwura lee n nu na i kɔ ni, na sɔnɔ n bo ajinim yo woori i ɲu ni, asere i jande ka i ma i su i su. ¹⁹ Ama, na Yesu akete, na wɔ se i ka, "Kpie u nyi kɔ awuru na a kɔ kan kere u lamɔkɔm fa kɔ sakpa n bo Mibie n

ayo ama u ni, ni kabo wɔ si u aŋunfɔ̄ barasu ni.”
20 Na sɔ̄nɔ̄ n akpie i nyi akɔ̄ akan sakpa n kere
 bo Yesu ayo ama i ni, abara aye Mie Burum dɛ̄s
 awɔ̄re n nu, na sɔ̄nɔ̄ kere ayo alekutura.

Bara tukpakifɔ̄ be, ni baabara be yiwee jɔ̄re

21 Na Yesu awura lee n nu akpie i nyi akpiɛ̄
 kunma kpiri n buekun dɔ̄, na jama beberebe aba
 atien bu nɔ̄c i bi nzue n nɔ̄c su. **22** Na Yudafɔ̄m
 kpiɛ̄n be wo bɛ̄rɛ, yiri niɛ̄ bu tiɛ̄ntienbunɔ̄c
 n su a. Bu fere i ka Yarusi. Na wɔ̄ ba Yesu dɔ̄
 nzue n nɔ̄c su na wɔ̄ kutu i jaa bu, **23** na wɔ̄ sere
 i jande. I ḥa, “M wa sunguru atɔ̄ cin. Bra na a ba
 fa u saa nana i ḥu na i nya ḥgɔ̄c ni laifie.” **24** Na
 Yesu asu i su na ba kɔ̄.

Na jama beberebe asu Yesu su haari bu kɔ̄
 sumie i ḥu. **25** Bara be woori jama n nu, i bita
 abieeri i afɔ̄ buru ni nnyɔ̄ lɛ̄s bo i kpu na i kpiɛ̄
 má. **26** Wɔ̄ di wahara, na wɔ̄ saaki i ḥwaa kere
 atuntun i ḥu ayirifɔ̄m dɔ̄ dede haari wɔ̄ ba afie,
 ama, wɔ̄ nya má laifie se tukpaki n buka su kɔ̄ o.
27 Na wɔ̄ ti Yesu ḥga, na wɔ̄ sakati awura jama
 n nu Yesu sin, afa i saa akan Yesu tanlɛ̄s ni.
28 Dama i seeri i kunnu ka, “Nzen m koro yoori
 anie faari m saa kaanri i tanlɛ̄s n mmɔ̄c, m nyá
 laifie.” **29** Na wɔ̄ yo sɔ̄ n kpeŋga na i abieeri n
 akpiɛ̄, na yiri ni i tii aju ka wɔ̄ nya laifie. **30** Jina
 n nu bɛ̄rɛ na Yesu afa nu ka i yiko n be afite i
 ḥuniɛ̄ nu akɔ̄ ayo juma. Na wɔ̄ kaaki anie jama
 n nu, na wɔ̄ bisa ka, “Nma faari i saa kaanri m
 tanlɛ̄s n a?” **31** Na i susufɔ̄m n ase i ka, “Wɔ̄rɔ̄
 mmɔ̄c aju kabo jama n amie u barasu, ye nzu ti
 ye a bisa ka, ḥma fa i saa kaanri u a?” **32** Ama, na

wɔ niε abara aye na i si sɔnɔ n bo i yoori sɔ ni.
 33 Na sere ati bara ni, i jina, i ɲunie kere subobo
 i fa kɔ sa n bo i tuuri i ni, na wɔ ba akutu Yesu
 nyunu, na wɔ kan jɔre n kere ni i nahore atin su
 akere i. 34 Na Yesu ase i ka, “M wa, yarada n bo
 a yo m ni, yiri ma a nya laifie a. Kɔ awuru ni
 ahoreda, na má u tɔre n ba u ɲu kun.”

35 Saŋga n bo Yesu toko wo jɔjɔ su ni, na minε
 nbem afite tiɛntienbungo sɔɔ n kpien n dika aba
 ase i ka, “U wa n wo má bɛre. Nyini ti, má a
 dama ya Kerefɔ n kun.” 36 Na jɔre n ato Yesu
 sui nu, ama, na wɔ se kpien n ka, “Má a ma sere
 ti u, wɔrɔ yo m yarada.” 37 Wɔ soro má su ka be
 su i su kun, má ka Petoro, ni Yakobo, ni i niema
 Yohane. 38 Bu kɔ juuri kpien n dika ni, na Yesu
 awura aju ka minε beberebe suo naŋmies, bu
 susun subo awie. 39 Na wɔ bisa bu ka, “Nzu ti ye
 am suo naŋmies sun sɔ a? Baabara n awu má,
 wɔ daafi wɔ.” 40 Na ba siri i. Na wɔ fɔn bu kere
 afite, na wɔ fa baabara n si ni i ni, ni i susufɔ
 nsanm ni, na ba kɔ sɔɔ n bo baabara n da nu
 ni. 41 Na wɔ kɔ atara i saa, na wɔ se i ka, “*Talita
 kumi.*” I bu la ka, “Sun̄guru kaan, m ɲa a yasu.”
 42 Kpeŋga na sun̄guru n ayasu anati. I yo ti afɔ
 buru ni nnyɔ baa a. Na minem kere bo bu woori
 bɛre n ayo alekutura agaya. 43 Na Yesu abɔbɔ bu
 ni nahore su ka má bu ma be si sa n bo wɔ yo i
 ni, na wɔ se ka bu ma baa n deke be na i di.

6

*Kabo Yesu ɲa Nyεmε nɔaniε kanfɔ la má jirim
 i bɔsu ni*

¹ Ye Yesu yasu kɔɔri i bɔɔsu na i susufɔm n asu i su. ² Na Yudafɔm Njumiyi cεen n na wɔ kɔ bu tientienbungɔn n nu, na wɔ kɔ akan Nyεmε jɔrε akere bu. Minεm bo bu tiiri i kereewa n kεrε yoori alekutura. Na ba bisa bu ɳuɳu nu ka, “Nifansu ye ahin sɔnsɔnri i si n kεrε a? Bu maari i alecira bɔnɔ o? Ye alekutura sam bo i yo bu ni, i yo se yo bu a? ³ Má Mariya wa n bo i ti kampenta n lεε? Má Yakobo ni Yose ni Yuda ni Simon n gɔrɔ n lεε? Am niε e. Má i niεma nbaram mmɔɔ wo ya nu fεn n a?” Na ba bu i ɳgbεen. ⁴ Na Yesu ase bu ka, “Deke kεrε bu ma Nyεmε nɔanie kanfɔ jirima, má ka i bɔɔsfɔm ni i lamɔkɔm ni i gisannufɔm dɔ ɳgumi.” ⁵ Nyini ti, wɔ koro ayo má alekutura sa be i bɔɔsu dɔ se i faari i saa nanaari tukpakifɔ nbem ɳu wɔ, na ba nya laifie. ⁶ Na wɔ yo i awarabo kabɔ i bɔɔsfɔm n ayo má i yarada ni.

Kabɔ Yesu sunmaari i susufɔ buru ni nnyɔm ni

Na Yesu abara aye ahεmε miεm n kεrε su, na i sukere minεm. ⁷ Na wɔ fere i susufo buru ni nnyɔm ni, na wɔ sunma bu nnyɔ nnyɔ, na wɔ ma bu yiko ka bu kɔ sufɔn yi ajinim fite minεm ɳu. ⁸⁻⁹ Na wɔ se bu ka, “Má am fa puitiripui kɔ ahin atin n bo am suko ni, diire o, kuruku o, ɳwaa o. Ama, am fa kpama ni gbagbaa yiri. Má am se ka am fa tanlεε buka bo am wura i n su.” ¹⁰ Na wɔ kaaki ase bu ka, “Am kɔ juuri miε be su, awuru kεrε bo am kɔ wuraari nu, am ka nyini awuru n nu, haari am bá fite miε n nu. ¹¹ Sasu bekun miε bo am kɔ wuraari nu na ba de má am wɔfɔ, na ba kaaki asoro má am su ka bu ti am nɔanie ni, am fite yaki nyini miε n ni, na am kpɔnkɔn yi

am jaa tuturi kere. Nyini dí daani kere bu ka bu woowa ti má kpa.” ¹² Na i susufóm n afite akɔ akan Nyεmε jɔrε akere minem ka bu kaaki bu wo. ¹³ Na ba fɔn ayi ajinim minem beberebe ɳu, na ba sere Nyεmε ama tukpakifóm dɔŋgu, na ba fa ɳguin agɔ bu ɳu, na ba nya laifie.

*Kabo bu kuunri Yohane Nyεmε Nzue Biɛfɔ n
barasu ni*

¹⁴ Na Fεmε Herode ati nyini sa n kere, dama Yesu duma ata abara aye deke kere. Na minε nbem ase ka, “Yohane Nyεmε Nzue Biɛfɔ n ye wɔ teŋge i yiwee n nu a, nyini ti ye i la yiko koro yo nyini alekutura sam kere a.” ¹⁵ Ama, na nbem ase ka, “Yiri la Eliya a.” Na nbem gusu ase ka, “I ti Nyεmε noanis̄ kanfɔ ka dawa dεεm wɔ.” ¹⁶ Ama, Fεmε Herode tiiri nyini ni, na yiri ase ka, “Yohane bo m kpieseri i tii n ye wɔ teŋge a.”

¹⁷ Fεmε Herode yo ma bu taraari Yohane nyiiri wɔ, dama yiri Fεmε Herode afin i gɔrɔ Filipu yi Herodiya afa aja. ¹⁸ Má pui ti, dama Yohane ase Fεmε Herode ka, “Nyεmε noanis̄ kpamaawa n kere ka a la má atin ka a fa u gɔrɔ yi ja i ɳgɔɔ su.” ¹⁹ Yohane seeri sɔ ni, na Herodiya afa i ɳgasi na wɔ fɔ aŋminda i kabø i nya i na i kun i. Ama, wɔ koro anya má i, ²⁰ dama Fεmε Herode ni i tii soroori Yohane ka i ti sɔɔcɔ fofoe bo i yo sa bo i kɔ atin su Nyεmε dɔ o. Wɔ koro má ka pui yo i. Na Fεmε Herode ajimi fa kɔ noanis̄ n kere bo Yohane kan maari i n su, ama, haari ni nyini mmɔɔ, i koro ka i suti i noanis̄ n wɔ.

²¹ Cεen be sɔ o na Herodiya aba anya Yohane taraabiri. Nyini cεen n ye Fεmε Herode sugɔ

i baawu cœen agore n a. Na wɔ fere i gomina mine ŋgbingbirim, ni i soja nkpienkpienm, ni Galili mine tereterefɔm kere ka bu ba di na bu nu. ²² Agore n nu ni, na Herodiya wa sunguru awura agɔ akere Feme Herode ni i jamam, na bu kere ahore ajɔ. Dɔ ye feme n seeri sunguru n ka, "Deke kere bo a koro, se m, na m má u." ²³ Na wɔ tan ndie ase i ka, "Haari a ɳa m kpaaki m femeaya n buekun ma u mmɔɔ, m fá ma u." ²⁴ Na sunguru n afite akɔ abisa i ni ka, "Ye m sere nzu wɔ?" Na i ni n ase i ka, "Kɔ se i ka a koro Yohane Nyemē Nzue Biefɔ n tiiawa a." ²⁵ Na wɔ ɳmati akpie i nyi ndende aba ase Feme Herode n ka, "M koro ka na a fa Yohane Nyemē Nzue Biefɔ n tiiawa ma m perente nu kisa kisa." ²⁶ Feme n tiiri sɔ ni, na i ahore asaaki agaya, ama, ndie n bo i taanri i jama n nyunu n dɛɛ ti, wɔ koro akaaki má i nɔɔ. ²⁷ Kpeŋga na feme n asunma soja ɳmindafɔm n kun ka i kɔ fa Yohane tiiawa bra. Na wɔ kɔ akpie i tii dansaraka sɔɔ n nu dɔ. ²⁸ Na wɔ fa ada perente n nu aba ama sunguru ni, na yiri gusu afa akɔ ama i ni ni. ²⁹ Saŋga bo Yohane susufɔm tiiri sɔ n na ba ba afa fuin n akɔ ase i.

Kabo Yesu maari nbiesɔm akpii nnu ni bu minem diire ni

³⁰ Na jaramasam n akpie bu nyi aba i dɔ, na ba kan sam kere bo ba yo i n akere i, ni kabø ba kan Nyemē jɔre akere mine barasu. ³¹ Jama n dɛɛ ti, ba nya má anyuŋkoro bo bu di diire. Nyini ti, na Yesu ase bu ka, "Am ma ya kɔ deke bo minem wo má, na am kɔ yi am ɳumi." ³² Na bere ɳgumi afa lee ni na ba kɔ. ³³ Bu yasu sukɔ ni, na minem

dɔ̄ŋgu aŋu bu, na ba si bu, na ba fite miɛ̄ miɛ̄m su aŋmati adu bu mɔ̄ akɔ̄ aju deke bo bu suko ni. ³⁴ Sanja bo Yesu fiteeri lee n nu ni, na wɔ̄ ŋu jama beberebe, na wɔ̄ si bu aŋunfɔ̄, dama bu ti ka nbɔ̄em bo bu la má sasafō o, na wɔ̄ kere bu dekem beberebe. ³⁵ Na sanga bo wiɛ̄ ba suto ni, na i susufɔ̄m n aba i dɔ̄ aba ase i ka, "Kisa, wiɛ̄ suto, ya wo boro gusu wɔ̄ lεε. ³⁶ Ma minɛ̄m n atin na bu kɔ̄ miɛ̄ kunnu ni ahɛ̄mɛ ahɛ̄mɛ miɛ̄m su na bu kɔ̄ nya diire be to di." ³⁷ Ama, na Yesu ase bu ka, "Amberɛ mmɔ̄o ni am tii nya deke be ma bu na bu di." Na ba se i ka, "Nzen a ŋa ya to kpɔ̄nɔ̄ ma ahin jama n kere, ya dí ŋwaa beberebe." ³⁸ Na wɔ̄ bisa bu ka, "Amberɛ la kpɔ̄nɔ̄ nyɛ wɔ̄? Am niɛ̄niɛ na am niɛ." Na ba kɔ̄ anie na ba bɔ̄ i nu ka, "Kpɔ̄nɔ̄ nnu ni jombaa nnyɔ̄ wo berɛ a." ³⁹ Na Yesu ase i susufɔ̄m n ka bu ma jama n tana aseɛ̄ aseɛ̄ wura fiefiɛ̄ewa n su. ⁴⁰ Na ba tana aseɛ̄ aseɛ̄ yaa yaa ni aburunu nnu. ⁴¹ Na wɔ̄ fa kpɔ̄nɔ̄ nnu ni, ni jombaa nnyɔ̄ ni, na wɔ̄ ye i tii su aŋgoro, na wɔ̄ da Nyɛ̄mɛ asi. Na wɔ̄ kpiekprie kpɔ̄nɔ̄ nnu n nu, na wɔ̄ fa ama i susufɔ̄m n ka bu fa ma minɛ̄m ni, na wɔ̄ fa jombaa nnyɔ̄ n gusu akpaaki bu kere nu. ⁴² Na bu kere adi na bu kunnu ayi. ⁴³ Na ba tambu kpɔ̄nɔ̄, ni jombaa sinsin bo bu diiri na i kaanri ni, na ba nya kandie buru ni nnyɔ̄. ⁴⁴ Minɛ̄m bo bu diiri kpɔ̄nɔ̄ n ni jombaa n kere yasuuri nbiesɔ̄m akpii nnu wɔ̄.

Kabo Yesu natiiri nzue su ni

⁴⁵ Nyini sin na Yesu ama i susufɔ̄m n awura lee n nu na bu du i mɔ̄ kprie kɔ̄ Besayida miɛ̄ nu kunma kpiri n buiekun, na yiri aka na i kaari

jama ni. ⁴⁶ I kaari bu wieeri ni, na wɔ fun akɔ buka n su ka i kɔ sere Nyemɛ. ⁴⁷ Saŋga bo ale ba saanri ni, lee n aju kunma kpiri n afien, na Yesu ŋgumi aka kunma kpiri n sin. ⁴⁸ Na wɔ ɲu ka i susufɔm n sudi wahara lee n kaanbiri, dama aŋuma sun bu kɔ bu sin wɔ. Na fa kɔ akɔnyuma ciciri su, na wɔ nati nzue n su suba bu dɔ, na wɔ yo ka i susin bu ɲu. ⁴⁹ Saŋga bo bu ɲuuri ka i nati nzue n su ni, na ba sunsun ka, ɲumi a, na ba bo awie. ⁵⁰ Bu kere ɲuuri i sɔ ni, na sere ati bu agaya. Kpenja na Yesu ajɔjɔ bu dɔ, na wɔ se bu ka, “Am ma am ahore si, mini a, má am soro sere.” ⁵¹ Na wɔ wura lee n nu, na aŋuma n atara. Na i susufɔm n kere ayo alekutura agaya. ⁵² Dama ba koro ati má i bu kabø i la yiko koro faari kpɔnɔ nnu maari jama beberebem ni, bu ahorembaa ti kekereke n dεε ti.

Kabo Yesu ma tukpakifɔmbeberebe nyaari laifie ni

⁵³ Na ba kpiɛ nzue n aba aju awɔrɛ n bo bu fere i ka Genesareti n nu, na ba minda lee n ahɛmɛ. ⁵⁴ Bu fiteeri lee n nu kpenja ni, na minem n asi ka Yesu lɛɛ. ⁵⁵ Na ba ɲmati abara aye miɛm n kere su, na deke kere bo bu tiiri i ɲga, bu sɔ bu tukpakifɔm ni bu dasum kere ba i dɔ ɔ. ⁵⁶ Na nzen i koɔri ahɛmɛ miɛm wara mie kunnu, deke kere bo i fa, bu fa bu tukpakifɔm ba i dɔ sɔ ɔ, na bu sere i jande ka i ma bu fa bu saa kan i tanlɛɛ n jaa bu. Na bo bu yoori sɔ n kere anya laifie.

¹ Na Yudafōm Nyεmε nɔanis kerefōm nbem bo bu fite Yεrusalem miε kpiri n nu ni, ni Farasifōm n aba atien bu nɔɔ Yesu dɔ. ² Na ba ɳu ka Yesu susufōm n nbem sudi diire bu saa fin, ba ɳmisi má bu saa kabo bu nana sayoowa ti barasu ni. ³ Dama Farasifōm ni Yudafōm kere la bu saa ɳmisi sayoowa bo i ti bu nana sa a. Bu nya ɳa bu di diire, bu du mɔ yo nyini sa n wɔ ka, na bu nya di. ⁴ Nzɛn haari bu fiteeri gɔ ba juuri awuru, bu di má nenjem bo ba fa aba ni, má ka ba ɳmisi i ka, na bu yo bu nana sayoowa bo bu yo na bu di ni. Bu sayoowam sunnu. Bu nbem la ka bu ɳmisi awam ni dundum ni ayabam wɔ. ⁵ Na Farasifōm ni, ni Yudafōm Nyεmε nɔanis kerefōm n abisa Yesu ka, “Nzu ti ye u susufōm n su má ya nam sayoowa n su, ye bu di diire bu saa fin a?” ⁶ Na Yesu ase bu ka, “Nahore ye Nyεmε nɔanis kanfo Esaya yo kaanri am jɔre ka am ti burukɔɔnufōm n a. Wɔ kere i kadasi n nu ka, Nyεmε ɳa o, ‘Ahin minem ni, bu ma m jirima bu nɔɔ nu bεre wɔ, ama, i wo má bu ahore su.

⁷ Bu kansi m ɳgbεen wɔ,
dama bu kere minε adamande dεε keree-
wam wɔ,
na bu se ka nyini kereewa n fite Nyεmε
dɔ o.’”

⁸ Na Yesu ase bu ka, “Am acε Nyεmε nɔanis maa-
wa n ase buekun, na am nya susu adamande dεε
sayoowam su.”

⁹ Na wɔ se bu bekun ka, “Am la nahore bo am
akpiε mbenle ayaki Nyεmε nɔanis maa wa n na
am asu am dεε sayoowam su ni. ¹⁰ Dama Moyisi

ase ka, ‘Bu u si ni u ni.’ Na wō kaaki ase ka, ‘Sōnō kere bo i jōjōcōri i si, ni i ni jōre tie, wō yo daka ka bu kun i mi.’ ¹¹ Ama, ambērē kere ka nzen sōnō be la deke be bo i ti ye ni ka i fa buka i si ni i ni, i koro se bu ka ‘I ti Koroban wō.’ I bu la ka, ‘Deke bo má m fa ma am ni, ma fa ayi saraka ama Nyēmē.’ ¹² Nyini saṅga ni, am akere ka i mi n koro buka má i si n ni i ni n lēe. ¹³ Nyini n kere ka am abu Nyēmē dēe nōanie n ḥgbēen lēe, ye am su am dēe sayoowam n bo am kere bu n su a. Na am la ahin sayoowam dōŋgu bo am kaaki yo bu sō o.”

Kabo Yesu ḥa diire diiwa koro yo má sōnō fin ni

¹⁴ Na Yesu akaaki afere jama n aba i bi bekun, na wō se bu ka, “Am kere so am sui na am ti jōre n bo m sujōjō ma am n bu. ¹⁵ Deke bo i wura sōnō nu koro yo má i mi fin, ama, deke bo i fite i mi ahore su yo i mi fin a. [¹⁶ Bo i koro ka i ti ahin jōre n bu, i ti ye ni ka i so i sui na i ti.]”

¹⁷ Saṅga bo Yesu ba cinsi yakiiri jama n na i wuraari awuru n nu ni, na i susufōm n abisa i nyini anyundērē n bu. ¹⁸ Na wō se bu ka, “Nka ambērē gusu ati má jōre n bu lēe? Ambērē si má ka deke bo i wura sōnō nu koro yo má i fin, ¹⁹ dama deke bo sōnō di, i wura má i ahore su se i wura i kunnu wō, na i kaaki je yi i, má so?” Yesu afa ahin jōjōcōwa n akere ka diire be la má ciire. ²⁰ Na wō kaaki ase bu ka, “Deke bo i fite sōnō ahore su, nyini yo i fin a. ²¹ Dama deke bo i wo i ahore su ma i sunsunni tie a. I koro ma i nati suo y sakaraya, na i suwō, na i sukun minē, ²² na i susaaki ajaa ciire, na i nyunu

suboro neŋge kpini su, na i suo satietiem, na i sudadaka minem, na i suo sa ŋgbεenŋgbεen bo i cεce wo má nu, na i susi kore, na i nati susaaki minem duma, na i la karambani, na i nati suo sinnzinya sam. ²³ Nyini satie n kere mmɔɔ nya fite sɔnɔ ahore su, nyini ma i mi kaaki findifɔ a.”

Kabo bara bo i ti má Yudafɔ yoori Yesu yarada ni

²⁴ Na Yesu ayasu akɔ awɔre n bo i wo dodo Tiro ni Sidon miɛ kpirim ni, na wɔ kɔ awura awuru be nu bɛnle ka má sɔnɔ be ɳu i. Ama, wɔ koro afie má i ɳu. ²⁵ Na bara be ati i ɳga na wɔ ba ndende aba akutu i jaa bu. Ajini wo i wa baabara ɳu. ²⁶ Bara n ti má Yudafɔ, i ti Fonisiyafo, bo i fite Siriya awɔre n nu wɔ. Na wɔ sere Yesu jande ka i fɔn yi ajini n bo i wo i wa n ɳu ni. ²⁷ Na Yesu ase i ka, “Ma nbaatumam n du mɔ di na bu kunnu yi ka, dama i ti má ye ni ka a fa nbaatumam diire na a fa ma caam.” ²⁸ Ama, na bara n ase i ka, “M Mibie, a la nahɔrɛ, ama, haari ni nyini mmɔɔ, caam n tambu nbaatumam n diire n bo bu di na i tɔtɔ asiɛŋgu n na bu fa di.” ²⁹ Na Yesu ase i ka, “U nɔanie jɔjɔcɔwa n dɛɛ ti, kɔ awuru. Ajini n afite ayaki u wa ni.” ³⁰ Na wɔ kɔ awuru akɔ aju ka i wa n da i dasu su, ajini n afite ayaki i.

Kabo Yesu tuntuunri asuturi be barasu ni

³¹ Na Yesu ayasu Tiro awɔre n nu akɔ aju Sidon miɛ kpiri n nu, na wɔ fa bɛre asin Miɛ Burum dɛɛ awɔre n nu, aba aju Galili kunma kpiri n nɔɔ su. ³² Na minɛ nbem afa sɔnɔ be aba Yesu dɔ, i ti asuturi wɔ, na i koro jɔjɔ má nyunyumi. Na ba sere Yesu jande ka i fa i saa nana i ɳu na i nya

laifię. ³³ Na Yesu afa sōnɔ n afite jama n nu, i ni yiri ḥgumi, na wɔ fa i saa marakam awura i suim nu, na wɔ yi nanzue ago i saa su afa akan sōnɔ n taferema, ³⁴ na Yesu aye i tii su anie aŋgoro na wɔ ḥuundi, na wɔ se sōnɔ n ka, “Efata.” Nyini la ka, “Teke.” ³⁵ Jina n nu bɛrɛ, na sōnɔ n sui n ateke, na i taferema n gusu akaaki anyaŋgi nu, na wɔ koro ajojo nyunyumi. ³⁶ Na Yesu abɔbɔ bu ka má bu ma be ti ka wɔ tuntun sōnɔ ni, ama, kabɔ i bɔbɔɔri bu barasu ni, bu boori ndoori n gusu sɔ o bara yeeri a. ³⁷ Na mine ayo alekutura haari akɔ asin su, bu ḥa, “I sayoowa kere kaba ti kpa a. I ma asuturim ti asui wɔ, na bobom jojo.”

8

Kabo Yesu maari minem akpii nna diire ni

¹ Nyini saŋga n na jama beberebe aba atien bu nɔɔ Yesu dɔ bekun, bu la má deke bo bu di, na wɔ fere i susufɔm ni, na wɔ se bu ka, ² “Ahin jama n la m aŋunfɔ, dama i nyuma lesan lεε bo bu wo m dɔ na bu la má deke bo bu di. ³ M koro yaki má bu na bu kɔ awuru ni ahɔε, má nyini, bu tó cin atin nu wɔ, dama bu nbem fite dede.” ⁴ Na i susufɔm n ase i ka, “Ye nifansu ye ya koro nya diire ahin boro n nu fɛn ma ahin minem n kεrε na bu kunnu yi a?” ⁵ Na wɔ bisa bu ka, “Am la kpɔnɔ nyɛ wɔ?” Na ba bɔ i nu ka, “Nso.” ⁶ Na wɔ ma jamam n nɔɔ ka bu tana asiɛŋgu, na wɔ fa kpɔnɔ nso n na wɔ da Nyɛmɛ asi. Na wɔ kpiɛkpriɛ i nu ama i susufɔm n ka bu fa ma jama ni. Na bɛrɛ gusu afa akpakpaaki bu nu. ⁷ Bu la jombaa kan kan nbem gusu, na wɔ fa ada Nyɛmɛ asi, na wɔ fa ama i susufɔm n ka bu fa nyini n gusu ma

jama ni. ⁸ Bu diiri na bu kunnu ayi. Na i susufɔm n atambu sinsin kaawa n kandie nso. ⁹ Jama ni ju akpii nna dika. Na Yesuanya akaari bu na ba kɔ awuru. ¹⁰ Na i ni i susufɔm n awura lee akɔ Damanuta dεε awɔrε n nu.

Kabo Farasifɔm koroori ka Yesu yo alekutura sa na i keteeri ni

¹¹ Na Farasifɔ nbem aba i dɔ, na ba se akuruwa ni Yesu. Bu koroori ka i yo alekutura sa be bo i kere ka i yiko n fite Nyɛmɛ dɔ ɔ, adena bu nya i ɲgɛɛ sɔɔbiri. ¹² Na wɔ ɲuundi ni dimi i ahore su, na wɔ se ka, “Nzu ti ye ambere nyumafɔm koro ka m yo alekutura sa na am ɲu i a? M suse am nahore wɔ lεe ka, m yó má alekutura sa ma má ambere nyumafɔm fuu.” ¹³ Na wɔ yasu ayaki bu, na wɔ wura lee n nu akpié akɔ kunma n buekun dɔ.

Bɔbɔwa fa kɔ Farasifɔm ni Fɛmɛ Herode kereewam n su

¹⁴ Na i susufɔm n wara afi diire sa, ba bita má pui, má ka kpɔnɔ kun n kpein woori lee n nu a. ¹⁵ Na Yesu atu bu fɔ, i ɲa, “Am si am ɲu sa ni Farasifɔm, ni Fɛmɛ Herode dεε kpɔnɔ ayiri n bo bu fa gɔ kpɔnɔ n nu na i yasu ni.” ¹⁶ Na ba jɔjɔ bu ɲuɲu nu ka, “Ya la má kpɔnɔ n ti, ye i su se sɔ n a.” ¹⁷ Na Yesu afa nu kaboi susufɔm n sujɔjɔ bu ɲuɲu nu ni, na wɔ bisa bu ka, “Nzu ti ye am sujɔjɔ ka am bita má kpɔnɔ a? Am nya si má deke bo m sujɔjɔ i ni, am nya ti má sa n bu? Am ahorembaa ti kekereke wanla. ¹⁸ I baari sε ye am la anyumbaa na am ɲu má asi a? Ye am la asui na am ti má? Am teŋge má su ka ¹⁹ m yo faari

kpɔnɔ nnu kpiɛkpriɛ maari minɛ akpii nnu? Ye bo i kaari ni, kandie nyɛ ye am sasaari a?” Na ba bɔ i nu ka, “Kandie buru ni nnyɔ.” ²⁰ Na Yesu akaaki abisa bu bekun ka, “Ye kpɔnɔ nso n bo m yo fa kpiɛkpriɛ maari minɛ akpii nna n di? Sinsin kandie nyɛ ye am sasaari a?” Na ba bɔ i nu ka, “Kandie nso.” ²¹ Na wɔ se bu ka, “Haari ni kisa, am nya ti má i bu?”

Kabo Yesu tuntuunri anyinsin be na i ɳuuri asi ni

²² Bu kɔ juuri Besayida miɛ n nu, na minɛ nbem afa anyinsin be aba Yesu dɔ, na ba sere i jande ka i fa i saa nana i ɳu na i nya laifie. ²³ Na wɔ so sɔnɔ n saa nu afa i afite miɛ n nu, na wɔ yi nanzue agɔ i nyumbaa n nu. Na wɔ fa i saa anana i ɳu, na wɔ bisa i ka, “A niɛ, a ɳu deke be e?” ²⁴ Na anyinsin n aye i tii su anie, na wɔ se Yesu ka, “M ɳu minɛm ka bu nati, ama, bu ti ka bakam wɔ.” ²⁵ Na Yesu akaaki afa i saa anana i nyumbaa n su bekun, na anyinsin n anie gbirim, na wɔ ɳu ka i nyumbaam n ateke, na wɔ ɳu deke kere casi. ²⁶ Na Yesu ase i ka, “To atin nu kɔ awuru, na má a se ka a fa miɛ n nu.”

Kabo Petoro kereeri ka Yesu ti barasu ni

²⁷ Na Yesu ni i susufɔm n ayasu ka bu kɔ Sizariya Filipu miɛ kan kanm su. Bu wo natiiri su ni, na wɔ bisa i susufɔm n ka, “Minɛm fa m bu ɳma a?” ²⁸ Na ba bɔ i nu ka, “Bu ɳa wɔrɔ ti Yohane Nyɛmɛ Nzue Biefɔ n a, nbem ɳa wɔrɔ ti Nyɛmɛ nɔanies kanfɔ Eliya a, ye nbem gusu ɳa a ti dawa dɛɛ Nyɛmɛ nɔanies kanfɔ nyiŋgam n kun wɔ.” ²⁹ Na wɔ bisa bu bekun ka, “Ye ambere

fa m bu ɳma a?” Na Petoro abo i nu ka, “Wɔrɔ ti Kristo n a, Tiidefɔ n bo Nyemɛ ase ka i súnma i ni.” ³⁰ Na Yesu abɔbɔ bu ka má bu ma be si ka yiri ti Kristo Tiidefɔ n a.

Kabo Yesu jɛjɛ fa kɔɔri i yiwee n su ni

³¹ Nyini sin na wɔ bo i bu sukere i susufɔm n ka, “Wɔ yo daka ka mini Adamande Wa n di wahara dɔŋgu, na Yudafɔm nkpienkpienm, ni Nyemɛ sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm, ni Nyemɛ nɔanies kerefɔm kere bá kete m ɳu na bu kún m. Ama, lesan cœen sin na m téŋge m yiwee n nu.” ³² Na wɔ kan sa n kere bu kpain akere bu. Na Petoro afa i akɔ ahɛmɛ, na wɔ jaraki i ase i ka, “Má a se ka a kan nyini jɔrɛ ni.” ³³ Ama, na Yesu ace anies i susufɔm ni, na wɔ tiɛn Petoro ɳu ase i ka, “Sitana, fa cinsi m bi bɛrɛ. A sunsun má kabo Nyemɛ koro ni. A sunsun kabo adamande koro n wɔ.”

Kabo Yesu jɛjɛ fa kɔɔri kabo minem su i su ni

³⁴ Na Yesu afere jama n ni i susufɔm n na wɔ se bu ka, “Sɔnɔ kere bo i koro ka i su m su, wɔ yo daka ka i mi wara fi i tiɛŋgu sa koroowa sa, na i fa i yiwee baka jaanu n sɔ, na i su m su.

³⁵ Dama sɔnɔ kere bo i koro ka i fa i ɳgɔɔ fiɛ, i mi bá fun i. Ama, sɔnɔ kere bo i tɔɔri i ɳgɔɔ mini ni m dɛɛ labari kpa n dɛɛ ti, i mi nyá ɳgɔɔ.

³⁶ Nzen sɔnɔ nyaari durunya n nu deke n kere na i fuunri i ɳgɔɔ, i kpere la bɔnɔ? ³⁷ Nzu deke ye sɔnɔ koro fa kaaki i ɳgɔɔ a? ³⁸ Nyumafɔm ti satieyofɔm wɔ, bo bu su má Nyemɛ. Ambɛrɛ bo am wo bu nu, na nyinse ti am fa kɔ mini ni m nɔanies n dɛɛ ti ni, sɔ ye nyinse tí mini Adamande

Wa n gusu fa kɔ am su, saŋga bo m bá ba ni m Si Nyemē jirima woowa n nu, ni i méréké casim ni.”

9

¹ Na wɔ se bu ka, “Nahore ye m suse am na, am nbem wo nu fén bo am wú má, má ka am aba aju ka Nyemē fémeya n aba ni yiko.”

Kabo Yesu ḥunie kaakiiri wo barasu ni

² Lesen cœen sin na Yesu afə Petoro ni Yakobo ni Yohane afun buka lenlenje be su, bu ni yiri ḥgumi. Bu wo dɔ n na ba ḥu ka i ḥunie akaaki wo, ³ na i tanlæe n akaaki fofoe papasi bo i ḥusu nya má durunya n nu. ⁴ Dɔ na mine nnyɔ nbem atie bu ḥu, na bu ni Yesu subo anzama. Bère la Eliya ni Moyisi, dawa dεs Nyemē nɔanies kanfɔm ni. ⁵⁻⁶ Na sere ati Petoro ni susufɔ nyinjam ni, na Petoro ajimi agaya na i nɔɔ afinfin i. Nyini ti na wɔ se Yesu ka, “Ya Kerefɔ, i ti kpa ka ya wo fén. Ma ya bo nambue nsan, u dεs kun, Moyisi dεs kun, na Eliya gusu dεs kun.” ⁷ Na yinyinju akata bu ḥu, na ba ti akonvi be ḥga yinyinju n nu, na wɔ jɔjɔ bu dɔ. I ḥa, “M wa koroowa lɛs. Am de i nɔanies.” ⁸ Bu tiiri jɔjɔwa n sɔ ni, kpeŋga na ba niensie abara aye, ama, ba ḥu má sɔnɔ be kun, má ka Yesu ḥgumi wo bu dɔ a.

⁹ Na saŋga bo bu ba sujura buka n su ni, na Yesu abɔbɔ bu ka, “Má am be se ka i bo sa n bo am aju i n su fa kere sɔnɔ be, haari fa kɔ saŋga bo mini Adamande Wa ni bá wu na m téŋge m yiwee n nu ka.” ¹⁰ Na ba de i nɔanies ni, ama, na ba bakati abisa bu ḥuju nu ka, “Ye nzu la ka, i bá wu na i téŋge i yiwee n nu a?” ¹¹ Na ba bisa

Yesu ka, "Ye nzu ti ye Nyemē nōanie kerefōm n bita jōjō ka Eliya dū mō ba ka, ye Kristo Tiidefō ni bá ba n a?" ¹² Na wō bō bu nu ka, "I ti nahōrē wō ka Eliya dū mō ba na i bá sese deke n kere su. Bu kereeri se Nyemē Jōrē Kadasi n nu fa kō Adamande Wa n dō a? Ba kere ka i bá di wahara agaya, na mine bú i ḥgbēen. ¹³ Ama, m suse am wō lēe, ka, Eliya adu mō aba, na minem ayo i kabō bu koro, kabō ba kere i Nyemē Jōrē Kadasi n nu lēe."

Kabo Yesu fōn yiiri ajini fiteeri baa be ȳu ni

¹⁴ Saŋga bo Yesu ni i susufō nsanm ni kpieeri bu nyi ba juuri i susufō nyiŋgam bi ni, na ba ȳu ka jama beberebe atien bu nōo abara aye bu. Ye Nyemē nōanie kerefōm n nbem bita bu ni akuruwa. ¹⁵ Jama n ȳuuri Yesu sō ni, na ba yo alekutura, na ba bo nu aŋmati akpa i atin ayo i anse. ¹⁶ Na wō bisa bu ka, "Am se nzu akuruwa a?" ¹⁷ Sōnō be woori jama n nu na wō bō i nu ka, "Ya Kerefō, ma fa m wa baabiesō aba u dō ka a tuntun i ma m, dama ajini bobom wo i ȳu. ¹⁸ Saŋga kere bo ajini n anya aba afa i, a ȳu ka wō fa i abo asięngu, na i nanzue sufite fufuku, na i sukpesē i jee, na i kese i ȳu. Ma sere u susufōm n ka bu fōn yi ajini ni, ama, ba kura má nu." ¹⁹ Na Yesu ase bu ka, "Amaa. Ambərē nyumafōm, am la má yarada fieo. Nyuma sa ye m wo am dō fēn a? Ye m yó sawōrē ni ambərē kō ju se wō? Am fa baa n ba ma m." ²⁰ Na ba fa baa ni aba i dō, na saŋga bo ajini n ȳuuri Yesu ni, kpenja na wō kpisi baa ni, na wō fa i abo asięngu, na wō da sukundu, na nanzue fufuku

sufite i nɔɔ nu. ²¹ Na Yesu abisa i si n ka, “Sanja bɔnɔ ye tukpaki n taraari i a?” Na si n abɔ i nu ka, “I kaan nu kere a. ²² Saŋga kere bo i nya ba yasu i ɳu, i fa i wura sin nu wɔ, wara nzue nu ka i kun i. Nyini ti, nzen a koro buka ya, si ya arjunfɔ na a buka ya.” ²³ Na Yesu ase i ka, “Nzu ti ye a ɳa nzen m koro buka u a? Deke be ti má kekereke ma má minem bo bu yo Nyemē yarada ni.” ²⁴ Kpenja na baa n si asa Yesu nɔɔ su ka, “Ma yo yarada, ama, i sunnu má. Buka m na i sunnu.” ²⁵ Na Yesu aŋu ka jama n sunmati ba i dɔ, na wɔ tiɛn ajini n ɳu, i ɳa, “Wɔrɔ ajini n bo a ma baa n ayo bobo ni asuturi ni, mini suse u ka a fite yaki i a, na má a kpie u nyi ba i dɔ kun.” ²⁶ Kpenja na wɔ ciindi na wɔ kpisi baa n agaya, na wɔ fite ayaki i, na baa n aka ada ka wɔ wu dɛɛ su. Na minem n dɔŋgu ase ka wɔ wu wɔ. ²⁷ Ama, na Yesu atara i saa aye i su, na wɔ jina.

²⁸ Yesu ba wuraari awuru n nu ni, na i susufɔm n aba i dɔ, bɛrɛ ɳgumi, abisa i ka, “Nzu ti ye yɛrɛ akoro afɔn má nyini ajini n a?” ²⁹ Na wɔ bɔ bu nu ka, “Be koro fɔn má nyini ajini n ɳusu sɔ, má ka nyemessere.”

Kabo Yesu jɔɔ fa koɔri i yiwee n su bekun ni

³⁰ Na Yesu ni i susufɔm n ayasu bɛrɛ akɔ asin Galili awɔrɛ n nu. Wɔ koro má ka be si i woobiri, ³¹ dama i sukere i susufɔm wɔ. Na wɔ se bu ka, “Bu bá tɔ mini Adamande Wa n ma minɛ ɳbem na bu kún m, ama, bu kuunri m wieeri, i lesan cɛen sin, na m téŋge m yiwee n nu.” ³² I jɔjɔri sɔ ni, i susufɔm n ati má i bu, ama, sere dɛɛ ti, ba koro abisa má i jɔrɛ be.

Kabo Yesu kereeri sɔnɔ bo i tara bu kere ni

³³ Na ba kɔ aju Kapənam mie kpiri n nu, na saŋga bo bu wo awuru n nu ni, na Yesu abisa i susufɔm n ka, “Am wo atin n nu suba ni, am se nzu akuruwa a?” ³⁴ Ama, na bu kere ato amuna, dama bu wo atin n nu dɔ ni, na ba se akuruwa bu ɣuŋu nu fa kɔ sɔnɔ bo i tara bu kere bu nu. ³⁵ Na wɔ tana, na wɔ fere bɛrɛ i susufɔ buru ni nnyɔm ni, na wɔ se bu ka, “Sɔnɔ kere bo i koro ka i kaaki mɔfɔ, wɔ yo daka ka i mi yo i ɣu kaan tara am kere na i kaaki yo am kere dɛɛ amusuisufɔ.” ³⁶ Na wɔ fa baa kaan be aba ajina bu afiɛn, na wɔ biti i, na wɔ se bu ka, ³⁷ “Wɔrɔ kere bo ade ahin baakan n ɣusu m dɛɛ ti, a deeri mini wɔ lɛɛ. Bekun, wɔrɔ kere gusu bo a nya deeri mini, a de m Si Nyɛmɛ bo i sunmaari m wɔ lɛɛ.”

Kabo Yesu ɳa bo i fite má i sin, jina i sin ni

³⁸ Na Yohane ase i ka, “Ya Kerefɔ, ya ɣuuri ka sɔnɔ be afa u duma sufa fɔn yi ajinim fite minɛm ɣu, ye ya ɳa ya yaki má i, dama i wo má ya nu n dɛɛ ti.” ³⁹ Na Yesu ase ka, “Má am se ka am kanda i, dama sɔnɔ kere bo i nya sufa m duma n yo alekutura sam, i mi bá koro kaaki jɔjɔ má jɔrɛ tie fa kɔ m dɔ. ⁴⁰ Dama sɔnɔ kere bo i fite má ya sin, i mi jina ya sin wɔ lɛɛ. ⁴¹ M suse am nahɔrɛ wɔ lɛɛ, ka sɔnɔ kere bo i maari am nzue ka am nu dama am su mini dɛɛ ti, i mi nyá i ɣkatɔ.”

Kabo wɔ yo daka ka má ɔnɔs wura satie nu ni

⁴² Na Yesu akaaki ase bu ka, “Wɔrɔ kere bo u sayoowa ma ahin nbaatuma kan kanm n be bo i yo m yarada n be wuraari satie nu, i ti má kpa. Nzɛn má bu faari ɣgani san yabue bambaka

ciciiri u kɔm, na bu fa u kɔ tu tieku nu, i ti ye tara bo a ma ahin nbaatumā kan kanm n be wura satie nu ni. ⁴³⁻⁴⁴ Nzen u saa n be cin u wura satie nu a, kaba kprie i na a ka asaasin, na a nyá u ɣu kɔ Nyemē dɔ. I ti ye ni bo a la u saa nnyɔ n kere na a wura cεema sin n bo i nɔ má n nu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nzen u jaa n be cin u wura satie nu a, kaba kprie i na a ka ajaasin, na a nyá u ɣu kɔ Nyemē dɔ. I ti ye ni bo a la u jaa nnyɔ n kere na bu ba fa u tu cεema sin nu. ⁴⁷ Nzen u nyumbaa kun gusu cin u wura satie nu a, lokoti yi i tu, na a ka anyunu kun, na a wúra Nyemē fεmεya n nu. I ti ye ni bo a la u nyumbaa n nnyɔ n kere na bu ba fa u tu cεema sin nu. ⁴⁸ Dɔ dεe kakabam ni bo bu wura minε bo ba wu ni, bεre wu má cεen be, na sin n gusu bo i je nɔ má.

⁴⁹ Kabo bu fa njin nyina saraka neŋge kere su fa ma Nyemē, na i yo casi barasu ni, sɔ ye Nyemē cín sɔnɔ kere sui na i yó casi. ⁵⁰ Ya si ka njin yo fie, ama, nzen i fiefie nya ba saari wieeri, i koro yo má fiefie kun. Am ma am wo yo fie ka njin am beŋgu nu, na am wo ni tanalaifie.”

10

Kabo Yesu kereeri minem fa kɔ ajaa ni ajaa yaki atin su ni

¹ Yesu yasuuri Kapenam mιε kpiri n nu, na wɔ kɔ Yudiya dεe awɔrε n nu, na wɔ kprie akɔ Yodan kunma n buekun dɔ fan, na jama beberebe ayandi aba atien bu nɔɔ i dɔ. Na wɔ kere bu kabø saŋga kere na i kere bu barasu ni.

² Na Farasifɔ nbem aba i dɔ ka bu sɔ i ɣgεε fa kɔ i nɔaniε n jɔjɔcwa su, na ba bisa i ka, “Ya dεe

atin n su, atin wo nu ka sɔnɔ koro fa i yi ji i?"

³ Na Yesu abɔ bu nu ka, "Nɔanie maawa bɔnɔ ye Moyisi yo fa maari am a?" ⁴ Na ba bɔ i nu ka, "Moyisi yo maari atin ka nzɛn sɔnɔ koro ka i fa i yi ji, i ti ye ni ka i mi ma bara n ajaa yaki kadasi ka, na i nya fa i ji." ⁵ Na Yesu ase bu ka, "Am ahorembaa kekereke n dɛɛ ti ye Moyisi yo kereeri nyini nɔanie maawa n maari am a. ⁶ Ba kere i Nyɛmɛ Jɔrɛ Kadasi n nu ka fite durunya n bumboori, 'Nyɛmɛ yiiri biesɔ ni bara a.' ⁷ Na wɔ se ka, 'Nyini dɛɛ ti, i ti ye ni ka biesɔ n kpaaki i gisan yaki i si ni i ni, na i ni i yi saŋga wo. ⁸ Nyini saŋga bu minɛ nnyɔ n ayo deke kun lɛɛ.' Bu wo má bu ŋungumi kun. ⁹ Nyini ti, deke bo Nyɛmɛ anya asanya i awie, má sɔnɔ kpaaki i nu kun."

¹⁰ Saŋga bo Yesu ni i susufɔm ba juuri awuru ni, na ba bisa i nyini nɔanie n bu. ¹¹ Na wɔ se bu ka, "Sɔnɔ kere bo i faari i yi jiiri, na i jaari bara fɔfɔrɛ, i mi n asaaki ajaa ciire ni i yi n bo wɔ fa i aji n lɛɛ. ¹² Sasu bekun, bara kere bo i yakiiri i hun ajaa, na i kɔ jaari biesɔ fɔfɔrɛ, nyini bara n gusu asaaki ajaa ciire lɛɛ."

Kabo Yesu yoori nbaatumam kisi ni

¹³ Minɛm sufa bu nbaam ba Yesu dɔ ka i fa i saa nana bu ɲu na i yo bu kisi, ama, na i susufɔm n atien bu ɲu. ¹⁴ Yesu ɲuuri i susufɔm sayoowa n sɔ ni, na yaa ati i, na wɔ se bu ka, "Am ma nbaatumam n bra m dɔ, má am fɔn bu. Dama bere ɲusu sɔ ye Nyɛmɛ fɛmɛya n ti bu dɛɛ a. ¹⁵ Nahɔrɛ ye m suse am n a, wɔrɔ kere bo a de má Nyɛmɛ fɛmɛya n nu jɔrɛ kabø baatuma de deke i saa nnyɔ ni, a wúra má Nyɛmɛ fɛmɛya n

nu.” ¹⁶ Na wɔ kuku nbaatumam ni i saa nu, na wɔ fa i saa anana bu ɳu, na wɔ yo bu kisi.

Nenjefo n ni nyemese jore

¹⁷ Nyini sin na Yesu ayasu dɔ suko. I wo kɔ n su ni, na sɔnɔ be aŋmati aba akutu i nyunu, na wɔ bisa i ka, “Ya Kerefɔ sɔnɔ kpa, m yó se ye m bá nya ɳgɔcɔ n bo i la má awieeri n a?” ¹⁸ Na Yesu abɔ i nu ka, “Nzu ti ye a fere m ka sɔnɔ kpa a? Be ti má kpa sin Nyemē ɳu. ¹⁹ Ye m ɳa a si Nyemē nɔanie maawam ni e, bu ɳa, ‘Má a kun sɔnɔ. Má a saaki ajaa ciire. Má a wɔ. Má a di kɔre daani. Má a sisi sɔnɔ. Bu u si ni u ni.’” ²⁰ Na sɔnɔ n abɔ i nu ka, “Ya Kerefɔ, ma su nyini nɔanie maawa n kere su haari m kaan nu.” ²¹ Na Yesu anie sɔnɔ n na wɔ koro i agaya, na wɔ se i ka, “Deke kun ye wɔ kpie u su a. Kɔ na a kɔ tɔ u aja kere, na a fa ɳwaa n ma yaarifɔm, na a bá nya ajeké Nyemē dɔ, na a bra ba su m su.” ²² Yesu seeri i sɔ n na i ɳuniɛ ayɔrɔki i. Na wɔ kɔ awuru ni ahoresaaki, dama i la nenje agaya n dɛɛ ti.

²³ Na Yesu anie i susufɔm n abara aye, na wɔ se bu ka, “I yó kekereke bo neŋgefɔ wura Nyemē femεya n nu.” ²⁴ Na i susufɔm n ayo alekutura ni nyini jojoɔwa ni. Ama, na Yesu ase bu bekun ka, “Njam, i ti kekereke ka neŋgefɔm wura Nyemē femεya n nu. ²⁵ Kabo nyɔɔma sin misini bue nu ni, i ti má kekereke tara má kabø neŋgefɔ yo na i wura Nyemē femεya n nu ni.” ²⁶ Na i susufɔm n amie akɔ asin su, na ba bisa bu ɳuɳu nu ka, “Ye nzen i ti sɔ e, ɳma koro fite nu a?” ²⁷ Na Yesu anie bu dɔ na wɔ se ka, “I ti deke bo adamande

koro yo má i, ama, Nyεmε dō, i ti má pui, dama Nyεmε koro yo deke kεrε.”

²⁸ Na Petoro ase i ka, “Tō, ye yεrε ayaki deke kεrε susu u su e.” ²⁹ Na Yesu ase ka, “Nahōrε ye m suse am n a, sōnō kεrε bo i yakiiri i awuru, wara i ninbaam, wara i ni, wara i si, wara i nbaam, wara i asiεn, mini ni m labari kpa n dεs ti, ³⁰ i mi nyá nyinim sō ηusu yaa i ηgōo su. I nyá awurum, ni ninbaam, ni nim, ni nbaam, ni asiεnm, na minεm má i di wahara, na fa kō fa ba i nyá ηgōo bo i la má awieeri. ³¹ Ama, minε dōngu bo bu wo mō kisa ni bá ka sin, na bo bu ka sin kisa n bá du mō.”

Kabo Yesu jεjε fa kɔɔri i yiwee n su kpe nsan su ni

³² Saŋga bo Yesu ni i susufōm sukɔ Yerusalem miε kpiri n nu ni, na Yesu adu bu mō sunati, na i susufōm n ajimi, na sεrε ati minεm bo bu suuri i su ni, na wō kaaki afere i susufo buru ni nnyōm n akɔ ahεmε, na wō jεjε bu dō bekun fa kō sa n bo i bá tu i ni. ³³ I ηja, “Am ti fεn. Ya sukɔ Yerusalem lεs, dō ye bu kó tara mini Adamande Wa n a, na bu fá m ma Nyεmε sayoowa dōngu-yofɔ nkpienkpiεnm ni, ni Nyεmε nɔanis kerefōm ni, na bu dí m jɔrε, na bu sóro su ka bu kún m. Na bεrε gusu nyá fa m wura minεm bo bu ti má Yudafōm saa nu, ³⁴ na bu yó m anzasi, na bu yí nanzue gō m ηu, na bu fin m ηgbere, na bu nyá kun m, na i lesan cεen sin, na m téŋge m yiwee n nu.”

Kabo Yesu kereeri ka mɔfɔ yo i ηu kaan ni

³⁵ Na Zebədi nbaam Yakobo ni Yohane aba Yesu dɔ aba ase i ka, “Ya Kerefɔ, ya koro ka deke kere bo ya sere u, a yo i ma ya.” ³⁶ Na wɔ bisa bu ka, “Am koro ka m yo nzu ma am a?” ³⁷ Na ba se i ka, “Saŋga bo a bá tana u jirima tanaabiri ni, ya koro ka a ma ya kun tana u saa fɔmbɔrɔ su, na kun gusu tana u saa bie su.” ³⁸ Na Yesu ase bu ka, “Am si má deke n bo am susere i n ti a. Am kóro di wahara n bo m dí i ni, am káaki koro wu yiwee n bo m wú i ni, nzen sɛ?” ³⁹ Na ba bɔ i nu ka, “Eεn, ya kóro yo i kere.” Na Yesu ase bu ka, “Nahɔre. Am dí wahara n bo m dí i ni, na am káaki wu yiwee n bo m wú i ni.” ⁴⁰ Ama, mini la má atin bo m má am be tana m fɔmbɔrɔ su, na be tana m bie su. Ama, Nyemē asesē nyini tanaabiri n su, afa ase ama minem bo yiri ni i tii ayi bu n a.”

⁴¹ Saŋga bo i susufɔ burum ni tiiri kabo Yakobo ni Yohane n seeri Yesu ni, na ba fa yaa bu ɲu. ⁴² Na Yesu afere bu kere aba i bi, na wɔ se bu ka, “Am si tenle su ka minem bo bu su má Nyemē n na bu yo bu ɲu nkpienkpienm ni, bère mie bu minem a, na bu tereterefɔm gusu kere kabo bu yiko ti barasu. ⁴³ Ama, wɔ ti má ye ni ka amberɛ yo sɔ. Nzen sɔnɔ be koro ka i wura i ɲu kpiri am kere nu, i ti ye ni ka i mi yo i ɲu kaan, na i su am. ⁴⁴ Na bo i kaaki koro ka i yo am mɔfɔ, i ti ye ni ka i mi yo am kere akɔɔ. ⁴⁵ Dama mini Adamande Wa n ni m tii aba má ka minem su m wɔ, ama, m baari ka m ba su minem wɔ, na m wu ma bu, na m de minem dɔŋgu tii ji.”

Kabo Yesu tuntuunri anyinsin be na i ɲuuri asi ni

46 Na ba kɔ aju miɛ kpiri n bo bu fere i ka Yeriko ni. Saŋga bo Yesu ni i susufɔm, ni jama beberebe n sufite miɛ n nu ni, anyinsin be tana atin n nɔɔ wo sere su. Bu fere i ka Batimeyo, Timeyo dɛɛ wa. **47** I tiiri ka Yesu Nazaretiɔ ni susin ni, na wɔ tiɛn afere i, i ŋa, “Yesu, Fɛmɛ Davidi anuma, si m aŋunfɔ.” **48** Na jama n atien i ŋu ka i yaki naŋmie. Ama, na wɔ kaaki atien kpa abuka su ka, “Fɛmɛ Davidi anuma, si m aŋunfɔ.” **49** Na Yesu aka ajina, na wɔ se bu ka, “Am fere i ma m.” Na ba fere anyinsin ni, na ba se i ka, “Ma u ahore si na a yasu, i fere u.” **50** Na wɔ fikindi i zaba n atu, na wɔ warakpin, na wɔ ŋmati akɔ Yesu dɔ. **51** I kɔ juuri dɔ n na Yesu abisa i ka, “A koro ka m yo nzu ma u a?” Na anyinsin n abɔ i nu ka, “Ya Kerefɔ, m koro ka a ma m ŋu asi wɔ.” **52** Na Yesu ase i ka, “Kɔ. Yarada n bo a yo m ni, nyini ma a nya laifie a.” Kpeŋga na wɔ kaba aŋu asi, na wɔ su i su akɔ.

11

Kabo Yesu wuraari Yerusalem ka feme dɛɛ su ni

1 Bu kɔ ŋa bu dodo Yerusalem miɛ kpiri n nu, na bu ŋa bu wura miɛm bo bu fere bu ka Befage ni Betani n ni, nyini miɛm n dodo buka n bo bu fere i ka Oliva Buka n wɔ, dama oliva bakam gɔ su wɔ. Dɔ na Yesu asunma i susufɔm n nu nnyɔ, **2** na wɔ se bu ka, “Am kɔ miɛ kaan n bo i wo am nyunu dɔ ni, am kɔ ŋa am wura miɛ n nu, am ŋú ka kaakobaa be minda, be nya fun má i. Am nyanji i bra. **3** Nzɛn be bisaari am ka nzu

ti ye am sunyanji i a, am se i ka am Mibie ni koro i a, ama, i má am kaaki fa i kpie i nyi ba kisa kisa.” ⁴ Na ba kɔ, na ba kɔ aŋju ka kaakobaa n minda aŋɔ be nu atingbere n su, na ba nyangji i. ⁵ Na minɛ n bo bu jina dɔ n abisa bu ka, “Am suo nzu lɛɛ, am sunyanji kaakobaa n kɔ ni wɔ?” ⁶ Na ba se minɛm n kabø Yesu seeri bu ni, na ba ma bu atin. ⁷ Na ba fa kaakobaa n aba Yesu dɔ, na ba fa bu suturam anana kaakobaa n ŋu, na Yesu afun atana su. ⁸ Na minɛ beberebe afa bu suturam atereki ase atin n nu, na nbem gusu abubu nyawa asese atin n nu. ⁹ Na bo bu du i nyunu n ni bo bu wo i sin n kere subo kuyigindi, bu ŋa,

“Hosana. Ya kansi Nyɛmɛ.

Terefie wo yiri n bo i suba Micera n deɛ
duma n nu n dɔ.

¹⁰ Terefie wo ya si Davidi fɛmɛya n bo i suba
n dɔ.

Ya kansi Nyɛmɛ bo i wo aŋgoro ni.”

¹¹ Na Yesu awura Yerusalem mie kpiri n nu, na wɔ kɔ Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu. I kɔ juuri dɔ na wɔ nie abara aye deke n kere. Nyini saŋga wiɛ atɔ, nyini ti, na i ni i susufɔ buru ni nnyɔm n akpie bu nyi akɔ Betani.

Kabo Yesu yoɔri damba baka be ŋgbɛɛn ni

¹² Na i alecin na ba yasu Betani mie n nu sukɔ, na ahɔɛ ati Yesu. ¹³ Na wɔ nie aŋju damba baka be ni i nyawa, ka i wo dede, na wɔ kɔ anie ka i nyá suuwa n be di. Saŋga bo i kɔ juuri baka n bu ni, wɔ ŋu má pui su, baka n jina ni nyawa ŋgumi wɔ, dama nyini saŋga n ti má damba su saŋga. ¹⁴ Na wɔ se baka n ka, “Sin nyuma sin,

sɔnɔ di má u suuwa kun.” I seeri sɔ n na i susufɔm n ati.

Kabo Yesu fɔɔnri watafɔm fiteeri Nyemē Sereebiri Awuru n nu ni

¹⁵ Saŋga bo Yesu ni i susufɔm kɔ juuri Yerusalem mie kpiri n nu ni, na wɔ kɔ awura Nyemē Sereebiri Awuru n nu, na wɔ fɔn neŋge tɔfɔm ni tofɔm kere afite awuru n nu, na wɔ kaaki ŋwaa kaakifɔm n teebirim n ni tiïwa tɔfɔm n biɛm kere alanlaŋga. ¹⁶ Wɔ soro má su na be sɔ sɔɔri nati sin Nyemē Sereebiri Awuru n nu. ¹⁷ Na wɔ kere minɛm ka, “Ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu ka, Nyemē ḥa o, ‘M awuru ni, bu bá fere i ka awuru n bo bu bá sere Nyemē n nu fa ma durunya n nufɔm kere wɔ.’ Ama, ambere afa i ayo finfɔm woobiri.”

¹⁸ Nyemē sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm n ni Nyemē nɔanis kerefɔm n tiiri sa n bo Yesu yoori i ni, na ba kpini atin kabo bu yó na bu kún i, dama ba soro i. Deke bo i ti na bu soroori i n la ka, mine dɔŋgu tiiri i kereewa n na ba yo alekutura. ¹⁹ Nyini cœen n naasɔ, na Yesu ni i susufɔm n afite mie n nu.

Kabo Yesu seeri ya ka ya yo Nyemē yarada ni

²⁰ Alecin ŋgarama bu ba susin sukɔ na ba ŋu ka damba baka n awu akɔ akpura haari i bunlui. ²¹ Na Petoro atenje su kabo Yesu seeri baka n ni, na wɔ se i ka, “Ya Kerefo, niɛ. Damba baka n bo anuma na a jɔjɔ gɔɔri i ŋu ni, wɔ wu.” ²² Na Yesu ase bu ka, “Am yo Nyemē yarada. ²³ Nahɔrɛ ye m suse am n a, wɔrɔ kere bo a se ahin buka n ka, ‘Yasu kɔ to tieku n nu,’ na a yo má sika na a yo

yarada ka deke n bo a seeri i ni, i yó, Nyεmε yó i ma u. ²⁴ Nyini ti, m suse am wɔ lεs, ka, deke kεrε bo am sere Nyεmε ka am koro i, am yo yarada ka am anya i, Nyεmε yó i ma am wɔ. ²⁵ Saŋga kεrε bo am ba susere Nyεmε, na be ado am ŋgasi, am fa i mi ni ŋgasi ce i ka, adena am Si Nyεmε bo i wo aŋgoro n gusu fá am dεs ce am. [²⁶ Nzen am fa má am beŋgum ŋgasi ce má bu, am Si Nyεmε bo i wo aŋgoro n gusu fá má am dεs ŋgasi ce má am.]”

Kabo bu bisaari Yesu deke bo i yiko n fite ni

²⁷ Bu fa ba juuri Yerusalem miε kpiri n nu bekun, na Yesu awura Nyεmε Sereebiri Awuru n nu, na i sunati bara ye i. I wo dɔ sɔ o n na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm, ni Nyεmε nɔanis kerefɔm, ni Yudafɔm nkpienkpienm n aba i dɔ, ²⁸ na ba bisa i ka, “Nma dεs yiko nu ye a yo nyini sam kεrε a? Nma ma u nyini yiko n ye a yo nyini sam n a?” ²⁹ Na Yesu abɔ bu nu ka, “Am ma m du mɔ bisa am bisaawa kun be ka, na nzen am bɔɔri m nu, na m gusu nyá se am deke bo m yiko n fite. ³⁰ Nma maari Yohane atin ye i ba biɛeri minem Nyεmε nzue n a? Nyεmε nzen adamande? Am bɔ m nu.” ³¹ Na ba se akuruwa bu ɻuŋu nu, kabø bu bɔ Yesu nu barasu. Bu ɻa, “Nzen ya seeri i ka Nyεmε maari i atin a, i bísa ya ka, ye nzu ti ye ya da má Yohane ɻu a? ³² Ama, nzen ya se i ka adamande dɔ?” Dɔ gusu na ba soro jama ni. Má pui ti, dama sɔnɔ kεrε soroori su ka Yohane yo ti Nyεmε nɔanis kanfɔ o nahɔre su. ³³ Nyini ti, na ba bɔ i nu ka, “Ya si má.” Na

yiri gusu ase bu ka, “Mini mmɔɔ sé má am sɔɔ
bo i dεε yiko nu na m yo ahin sam n kere ni.”

12

Kabo Yesu boori miɛenū niiri Yudafɔm nkpiɛn-kpiɛn ni

¹ Na Yesu abo bu miɛenum. I ḥa, “Sɔɔ be yo woori bɛrɛ a, na wɔ dɔ i baka suuwa barasu be fie, na wɔ kanda abara aye fie ni. Na wɔ lokoti yabue bambaka be kunma, ka i sumiɛmies baka suuwam ni nzue gɔ nu. Na wɔ ta kpafiri lenlenge be ka bu tana su sunie fie n kere su, na wɔ nya afa fie n awura i npadifɔm saa nu. Na wɔ kɔ atin. ² Saŋga ba juuri bo i si ka baka suuwam n abi ni, na wɔ sunma i akɔɔm kun i npadifɔm n dɔ ka i kɔ de i dεε bo ba nya i n bra. ³ Akɔɔ n kɔ juuri ni, na ba tara i abo i, na ba fɔn i akpie i nyi i saa ŋgbɛen. ⁴ Na fie n fɔ n asunma i akɔɔ n kun bekun, na ba tara i abo i atie i tii, na ba kpa i nyinye. ⁵ Na wɔ kaaki asunma kun bekun, na ba kun yiri. Akɔɔ kere bo fie n fɔ n nya sunmaari i a, a ḥu ka bu bo i wɔ, wara bu kun i wɔ. ⁶ Sɔɔ kun n kpein be ba kaari a, yiri la i wa koroowa ni. Yiri ye i ba kaari sin sunmaari a, na wɔ se ka, ‘Bu má m wa n yiri jirima.’ ⁷ Ama, na nyini npadifɔm n ase bu ḥuju nu ka, ‘I wa n bo i dí i aja n lɛɛ suba n a. Am bra na ya kun i na aja n kere ká ya dεε.’ ⁸ Dɔ na ba tara i, na ba kun i, na ba cin i afite fie n nu afa i atu.”

⁹ Na Yesu anya ase bu ka, “Am sunsun ka fie n fɔ ni yó se wɔ? I bá kun nyini npadifɔm n kere wɔ, na i fá fie n wura minɛ fɔfɔrɛm saa

nu.” ¹⁰ Na wɔ sa su ase ka, “Amberε ni am tii akan Nyεmε Jɔrε Kadasi n nu aju i kabo ba kere i barasu. Bu ɳa,

‘Yabue n bo bondo tafɔm n faari i tuuri ni,
yiri ye wɔ kaaki bondo n jaa yabuem kere
tii a.

¹¹ Micεra ni yoori i sɔ a.

Ya ɳu i, na wɔ yo ya alekutura.’ ”

¹² Yesu seeri sɔ ni, na Yudafɔm nkpienkpiεnm n akpini atin kabo bu yo na bu tara i, dama bu faari nu ka mιεnu n bo i boori i ni, i niiri bεre wɔ, ama, bu soroori jama n dεe ti, na ba yasu akɔ ayaki i.

Kabo bu sɔɔ Yesu ɳgεε fa kɔ lampo tɔ busu ni

¹³ Nyini sin na nkpienkpiεnm n asunma Farasi-fɔm ni Fεmε Herode minε nbem na bu ba sɔ Yesu ɳgεε na bu ti i nɔanisε. ¹⁴ Na ba ba ase i ka, “Ya Kerefɔ, ya si ka a ti nahɔre sefɔ o, u cεce wo má kabo minε jɔjɔ nu, dama a niε má sɔnɔ jinaabiri ti, ama, a kere minεm wɔ nahɔre su kabo Nyεmε atin ti barasu. Tɔ, ya dεe atin n su, atin wo nu ka ya tɔ lampo ma Romafɔm Fεmε Kpiri Siza, nzen atin wo má nu?” ¹⁵ Ama, na Yesu asi ka bu ti burukɔɔnufɔm wɔ, na wɔ bisa bu ka, “Nzu ti ye am sukoro ka am sɔ m ɳgεε a? Am fa ɳwaa bra na m niε.” ¹⁶ Na ba fa ɳwaa n aba ama i. Na wɔ de ɳwaa n anisε, na wɔ bisa bu ka, “Nma dεe tii ni i duma wo ɳwaa n su n a?” Na ba bɔ i nu ka, “Fεmε Siza dεe a.” ¹⁷ Na Yesu ase bu ka, “Deke bo i ti Fεmε Siza dεe, am fa ma Fεmε Siza, na deke bo i ti Nyεmε dεe, am fa ma Nyεmε.” Na ba miε ni i nɔanisε ni.

Kabo bu bisaari Yesu fa kɔɔri yiwee teŋge jɔre su ni

¹⁸ Na Yudafɔm aseſe barasu nbem bo bu fere bu ka Sadusifɔm ni, aba Yesu dɔ. Bu dɛɛ kereewa la ka Nyɛmɛ téŋge má minɛm bu yiwee n nu n a. Na ba ba abisa i jɔre be, bu ɳa, ¹⁹ “Ya Kerefɔ, Moyisi yo kereeri nɔanies be maari ya, ka nzen sɔnɔ wu yakiiri i yi, na i ni bara n anya má baa, wɔ yo daka ka i niɛma n fa kunafɔ n na bu wu nbaam ma gɔrɔ n bo wɔ wu ni. ²⁰ Tɔ, sɔnɔ be yo laari nbaabiesɔm nso, na baakpien n aja bara, na wɔ wu ayaki bara ni, ba nya má baa. ²¹ Na bo i tɔ i su n afa kunafɔ n aja, na yiri gusu awu ayaki bara ni, ba nya má baa. Na bo i tɔ i su nsan su n gusu afa i aja bekun. ²² I yo sɔ o, na bu nso n kere aja bara n abara ayɛ, na bu kere awu ayaki i, ba nya má baa, na bara n gusu aba aka sin awu. ²³ Kabo bu minɛ nso n kere aja bara n na ba wu sɔ ni, cɛen n bo Nyɛmɛ bá teŋge minɛm bu yiwee n nu ni, bara ni ká ɳma dɛɛ wɔ?”

²⁴ Na Yesu abɔ bu nu ka, “Am amini atin. Deke bo i ti na am amini atin n la ka, am ti má deke bo ba kere i Nyɛmɛ Jɔre Kadasi n nu n bu, na am kaaki si má kabɔ i yiko n ti barasu. ²⁵ Dama saŋga bo Nyɛmɛ má minɛm teŋge bu yiwee n nu ni, ajaa wo má bɛre kun. Ama, nyini cɛen ni, sɔnɔ kere káaki ka Nyɛmɛ mɛrɛkɛm bo bu wo aŋgoro n wɔ. ²⁶ Na fa kɔ kabɔ Nyɛmɛ bá teŋge minɛm bu yiwee n nu ni, am kaanri Moyisi dɛɛ kadasi ni, nzen am akan má i? Kabo i kereeri fa kɔ saŋga bo sin n jeeri buwe baka n su n na Nyɛmɛ jɔjɔɔri i dɔ ni, i ɳa, ‘Mini ti Abraham, ni Izaki, ni Jakɔbu dɛɛ Nyɛmɛ n a.’ ” ²⁷ Na Yesu asa

su ase bu ka, "Kabo Nyemē ḥa i ti nyini minem n dēs Nyemē ni, nyini kere ka bu toko la ḥgōo lēs, dama Nyemē ti má bo ba wu n dēs Nyemē, ama, i ti bo bu la ḥgōo n dēs Nyemē a. Nyini ti, kabo am ḥa Nyemē téŋge má minem bu yiwee n nu, am amini fieo."

Nyemē nōanie maawa n bo i tara bu kere n jōre

²⁸ Na Nyemē nōanie kerefōm kun aju kabō Sadusifōm ni Yesu seeri bu beŋgu akuruwa ni, i tiiri kabō Yesu bōori bu nu nyunyumi sō ni, na wō ba abisa i ka, "Nyemē nōanie maawam ni, bōnō tara bu kere a?" ²⁹ Na Yesu abō i nu ka, "Nōanie n bo i tara bu kere n yaa, ba kere ka, 'Ambērē Yisareliſōm, am ti fēn, ya Micēra Nyemē n ti kun wō. ³⁰ Koro Micēra u Nyemē ni, ni u ahorembaa kun, ni u awiēwīe, ni u sunsunni, ni u faŋga kere." ³¹ Bo i tō su nnyō n la ka o, 'Koro u beŋgu kabō a koro u ḥu ni.' Nōanie maawa be wo má bērē bo i tara ahin nnyōm ni." ³² Na Nyemē nōanie kerefō n ase Yesu ka, "Aŋgbā. Ya Kerefō, i nahōrē atin su lēs ye a kan i n a. Ya Micēra Nyemē n ti kun wō. Nyemē be wo má bērē sin i ḥu. ³³ Wō kaaki ayo daka ka ya koro Nyemē ni ya ahorembaa kun, ni ya sunsunni, ni ya faŋga kere, na ya kaaki koro ya beŋgu kabō ya koro ya ḥu ni, nyini nnyōm n ti ye tara bo ya yo tiem, ni bo ya yi sarakam ma Nyemē ni." ³⁴ Na Yesu aju ka sōnō n abō i nu kpa, na wō se i ka, "A waari má ni Nyemē femeya ni." Nyini sin, be abo má su ka i bisa Yesu jōre bekun.

Kristo Tiidefɔ n bo i ti Fɛmɛ Davidi anuma n jɔrɛ

³⁵ Saŋga bo Yesu woori Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu sukere Nyɛmɛ nɔanis ni, na wɔ bisa minem jɔrɛ be fa kɔ Kristo Tiidefɔ n su. I ɳa, “Nzu ti ye Nyɛmɛ nɔanis kerefɔm n bita jɔjɔ ka Kristo n ti Fɛmɛ Davidi anuma a? ³⁶ Dama Awiewie Casi n yo wuraari Fɛmɛ Davidi ɳu ni, na yiri ni i tii ase ka,
 ‘Na Micera ase m Mibiɛ n ka,
 ‘Ba tana m saa fɔmbɔrɔ su fɛn,
 haari m bá ma u kρɔfɔm kere ba kutu u jaa bu.”

³⁷ Tɔ, Fɛmɛ Davidi mmɔɔ ni i tii fereeri Kristo n ka i Mibiɛ wɔ, ye Kristo n yo se kaaki yo Fɛmɛ Davidi anuma a?”

Kabo Yesu ɳa minɛ si bu ɳu sa ni Nyɛmɛ nɔanis kerefɔm ni

Ye jama beberebe n jina tiiri Yesu nɔanis n ni ahorejɔ a. ³⁸ I woori bu kere n su ni, na wɔ se bu ka, “Am si am ɳu sa ni Nyɛmɛ nɔanis kerefɔm ni, deke bo bu koro i n la ka, bu wura sutura ɳgbinqbirim wɔ, na bu nati sujengbe, na sɔnɔ kere suo bu anse gɔɔsu. ³⁹ Nyini minem n anya awura bu tientienbunɔɔ mɔɔ n nu ni, wara ba nya afere bu tientienbunɔɔ bambaka diire diibirim ni, bu koro ka bu tana kpirikoro tanaabirim wɔ. ⁴⁰ Nyini minem n sɔ fin nkunafɔm neŋgem wɔ, na bu jina sere Nyɛmɛ cɛ, adena minem ɳu ka bu ti minɛ kpam wɔ. Jina cɛen, bere bá nya suicin tara minem kere.”

Kabo kunafɔ be yiiri saraka barasu ni

41 Na Yesu akɔ atana adodo alaka bo minɛm yi bu saraka ŋwaa wura nu ni, na i sunie kabominɛm yi saraka barasu. Neŋgefɔm dɔŋgu yiiri ŋwaa beberebe wuraari saraka n nu. **42** Na kunafo yaarifɔ be gusu aba ayi ŋwaa kaan be bo i koro to má pui awura saraka n nu.

43 Dɔ na Yesu afere i susufɔm n na wɔ se bu ka, “Nahɔrɛ ye m suse am n a, nyini kunafɔ n ayi ŋwaa atara minɛm n kɛrɛ. **44** Dama neŋgefɔm la ŋwaa beberebe n dɛɛ ti, ye ba yi be a. Ama, nyini kunafɔ n ni i yaari n kɛrɛ, i deke kɛrɛ bo i la i lɛɛ, ye wɔ yi i n a.”

13

Kabo Yesu seeri ka Nyɛmɛ Sereebiri Awuru ni bá bereki barasu ni

1 Saŋga bo Yesu sufite Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu ni, na i susufɔm n nu kun be aba ase i ka, “Ya Kerefɔ, niɛ nyini yabue ŋgbinqbirim ni. Niɛ kaboo bu ti a. Niɛ nyini awuru bambaka ni. Niɛ kaboo ba ta i barasu a.” **2** Na Yesu ase i ka, “M ŋa a ŋu nyini ataari ŋgbinqbirim n e? Yabue kun n kpein n mmɔɔ bá nana má i beŋgu su. Bu bá bereki i kɛrɛ go o lɛɛ.”

Kabo Yesu kere fa kɔɔri durunya n awieeri su dɛɛ jɔrɛ ni

3 Na Yesu akɔ afun atana Oliva Buka n su sunie Nyɛmɛ Sereebiri Awuru ni. Na saŋga bo yiri ni Petoro ni Yakobo ni Yohane ni Andere woori bu ŋgumi ni, na ba bisa i ka, **4** “Ya Kerefɔ, se ya, saŋga bɔnɔ ye ahin sam n kɛrɛ bá yo a? Ye nzu deke bá kere ya ka saŋga n adodo bo nyini sam n

kere bá yo a?” ⁵ Na Yesuanya ase bu ka, “Am si am ሃኔ sa na má am ma be dadaka am. ⁶ Dama mine dəŋgu bá fa m duma n ba, na bu sé ka, ‘Yíri la mini n a.’ Na bu dákaka minebeberebe. ⁷ Saŋga bo am bá ti aluwa ሃኔ fən, wara bu sukuñ lue dɔ, má am ma am ahore saaki. Wɔ yo daka ka nyini n kere bá yo ka, ama, má am nié ka durunya n awieeri lεe. ⁸ Daanfie daanfie bá kun lue ni bu beŋgum, na nfemem kún lue ni bu beŋgu nfemem. Na asiēn bá kpisi awore aworem nu, na ahoe tó. Nyini n kere bá yo kabobera kutu cœen bumboori dεe wahara n ti n wɔ.

⁹ Am si am ሃኔ sa, dama bu bá fa am wura joredifɔm saa nu, na bu bó am bu tiəntienbungoo sɔɔm n nu. Mini dεe ti, na bu dí am jore gominam ni nfemem nyunu. Nyini má am atin, na am di m daani kere bu a. ¹⁰ Ama, wɔ yo daka ka daanfie kere du mɔ ti labari kpa n ka, ye durunya n awieeri bá ju a. ¹¹ Saŋga n bo bu bá faari am kɔɔri jinaabiri, na bu kɔ di am jore ni, má am ma am ahore saaki fa kɔ kabobera am kó jɔjɔ barasu. Nɔanie kere bo i tó am nɔɔ nyini saŋga ni, am jɔjɔ i, dama i fite Awiewie Casi n dɔ o, i fite má am dɔ.

¹² Gɔrɔm ni niemam bá tɔ bu beŋgu ma bu kpɔfɔm na bu kún bu, na sim tó bu nbaam, na nbaam kéte bu wufɔm ሃኔ, na bu má minem kun bu wufɔm ni. ¹³ Ama, wɔrɔ kere bo a mindi deeri nyini n kere kɔ ju i awieeri, Nyemē dé u tii ji.”

Anyumbaa ciire sa n bo i bá ba n jore

¹⁴ Na Yesu akaaki ase bu ka, “Am bá ሃኔ anyumbaa ciire sa be bo Nyemē mmɔɔ kpɔ i,

ka bu má i jina Nyemé Sereebiri Awuru n nu, deke bo wō yo má daka ka i jina, na i sáaki i ni. Ma sōnō kere bo i kan ahin kadasi n ti i bu nyunyumi. Nyini saṅga ni, wōrō kere bo a tiiri i ḥga, na a wo Yudiya asien n su, ḥmati kō bukam n su. ¹⁵ Wōrō kere bo a wo kpata nu, má a wura gisan n nu fa pui. ¹⁶ Na wōrō kere gusu bo a wo fiesu, má a kpie u nyi kō awuru kō fa u sutura be. ¹⁷ Nyini saṅga ni yó kekere agaya ma nyinsefōm, ni nbaram bo bu nbaam toko nu ni. ¹⁸ Am sere Nyemé ka má nyini sa n yó buke saṅga. ¹⁹ Nyini saṅga ni, wahara bo mine dí i, i tára wahara kere bo ba di i asin, fite saṅga n bo Nyemé yiiri durunya ni haari ni kisa, nyini wahara n ḥusu bá má kun. ²⁰ Ama, Micera n akpie nyini saṅga n su. Nzen má wo kpie má i su, má sōnō wo má bēre bo i nyá ḥgōo, ama, i dēe tiengu minem bo wō yi bu n dēe ti, wō kpie saṅga n su a. ²¹ Nyini saṅga ni, nzen be bá se am ka, ‘Am niε, Kristo Tiidefō ni wo fen n a,’ wara ‘Am niε, yiri wo dō n a,’ má am de i mi nɔanie ni. ²² Dama kɔrefō nbem bá ba na bu yó bu ḥu ka bēre ti Kristo n a, na nbem gusu yó bu ḥu ka bu ti Nyemé nɔanie kanfōm wō. Bu yó alekutura sam beberebe fa kere am, na nzen bu koro nyaari atin, bu dádaka Nyemé dēe minem bo wō yi bu ni. ²³ Ambēre, ma se am i kere wō lęe ka, na saṅga n nyá ba ju. Am si am ḥu sa.”

Kabo Adamande Wa ni bá kaaki ba barasu ni

²⁴ Na Yesu akaaki ase bu ka, “Saṅga bo nyini wahara n kere ba siinri,
‘Awosin káta wie n su,
na sara n gusu tá má bo minem ḥu i.

25 Na asarambaam fíte aŋgoro titi tɔtɔ,
na aŋgoro n kere kpísi.'

26 Na minem nyá ɣu ka mini Adamande Wa ni
sufite aŋgoro yinyingu n nu suje piεpiεu suba
ni yiko bambaka. **27** Na m nyá sunma Nyemē
merekem durunya n awore n kere nu, na bu
tíentien Nyemē minem bo Nyemē ayi bu durunya
n nu n kere noo."

*Kabo Yesu ɳa ya fa damba baka fa se nyaari
barasu ni*

28 Na Yesu akaaki ase ka, "Am fa damba baka
n fa se nyaari. Sanja bo am ba ɣu ka i nyawa
akponkpɔn, na i sufiefie fɔfɔrε ni, am si ka
dɔdɔɔri sanja adodo lεε. **29** Mini Adamande Wa
n ba ni bá yo sɔɔ. Sanja bo ambere gusu bá
ɣu ka nyini sam kere bá suo ni, am si tenle su
ka sanja n adodo lεε, i cé má kun. **30** Nahore ye
m suse am n a, ka bo bu la ɳgɔɔ kisa n wú wie
má ka, ye nyini sam kere bá yo a. **31** Aŋgoro ni
asiengu kere bá la awieeri, ama, m dee noanie n
yiri la má awieeri cεen be."

*Kabo Yesu seeri ka ya si ya ɣu sa fa kɔ i ba n
su ni*

32 Na Yesu akaaki ase ka, "Be si má sanja ni,
wara cεen n bo m bá kpie m nyi ba ni. Haari
Nyemē merekem n bo bu wo i dɔ ni, ni mini bo
m ti i wa n mmɔɔ si má. Má ka ya Si Nyemē
ŋgumi si a. **33** Nyini ti, am si am ɣu sa. Má am
fa am ɣu ji, dama am si má sanja n bo m bá
ni. **34** Mini Adamande Wa n baawa ni bá yo ka
sɔnɔ be ye wɔ yasu i dika ka i kɔ atin. Sanja
bo i ba sukɔ ni, na wɔ fa i awuru n awura i

akɔɔm saa nu, na wɔ ma bu kere ni bu juma bo bu yo. Na wɔ se danmindafɔ n ka má i fa i ɲu ji haari fa kɔ saŋga bo i bá ba. ³⁵ Ambere mmɔɔ si má saŋga bo mini Awurufɔbiɛ ni bá ba. Nzɛn ɲgarama a? Naasɔ o? Kɔŋguɛ jinanjin? Akɔnyuma bo saŋga? Be si má. Nyini ti, má am fa am ɲu ji, ³⁶ na má am daafi na m bá fura am nu. ³⁷ Deke bo m sujɔɔ se am ni, m jɔɔ ni sɔɔcɔ kere pepere wɔ lɛɛ, ka, má am fa am ɲu ji na am daafi.”

14

Kabo bu seseri su na bu tárা Yesu ni

¹ Nyini saŋga ni, wɔ ka lennyɔ o, na bu di bu cεenkpiri nbem. Bu fere kun n ka Butara cεenkpiri, bo bu di i na bu teŋge su kabo Nyɛmɛ yo deeri bu nam tii fiteeri Ijipitifɔm asiɛn su ni. Na kun la bo bu di i ni kponɔ bo bu gɔ má ayiri nu na i yasu ni. Na Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpiɛnm ni, ni Nyɛmɛ noanis kerefɔm ni, aniesniɛ atin kabo bu yó barasu na bu tárা Yesu kun i fiɛewa nu. ² Na ba se bu ɲuɲu nu ka, “Má am ma ya yo i cεenkpiri n saŋga. Má nyini, minɛm ni kéte yo naŋmiɛ wɔ, na bu sutientien.”

Kabo bara be gɔɔri Yesu tii su tulaaleɛ ni

³ Yesu woori Betani miɛ n nu wɔ, sɔɔcɔ be dika, bu fere i ka Simon, i yo ti kokofɔ o. Saŋga bo Yesu wo diire di su ni, na bara be aba ni tulaaleɛ tuwa nvavvani bo i la gɔ agaya. Na wɔ bo abu tulaaleɛ tuwa n nɔɔ, na wɔ kaaki tulaaleɛ n kere agɔ Yesu tii su. ⁴ Na yaa ati minɛm ni nbem bo bu wo dɔ ni, na ba se bu ɲuɲu nu ka, “Nzu ti ye

wɔ saaki tulaalee n sɔ a? ⁵ Má ya tɔɔri i, má ya nyá ɳwaa beberebe, na ya fá ma yaarifɔm.” Na ba kan bara ni ndie agaya. ⁶ Na Yesu ase bu ka, “Am yaki i benle. Má am kan i ndie. Sakpa lεe ye wɔ yo ama m n a. ⁷ Am ni yaarifɔm ni wo bεrε saŋga kεrε a, na nzεn saŋga be am ba koro ka am yo bu sakpa, am yo bu. Ama, mini, m wo má am dɔ saŋga kεrε. ⁸ Wɔ yo i dεe fαŋga nyaari lεe, wɔ kaaki tulaalee n agɔ m ɳju ka i dεe nzee bo wɔ fa ayo m siriya fa kɔ m yiwee cεen lεe. ⁹ Nahɔrε ye m suse am n a, deke kεrε bo bu bá kaanri Nyεmε labari kpa ni durunya n kεrε nu, bu kán i sayoowa n na minem teŋge i su.”

Kabo Yudasi sesεeri su ka i tó Yesu ni

¹⁰ Na Yudasi Isikariyoti bo i ti Yesu susufɔ buru ni nnyɔm ni kun be ni, akɔ Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm ni dɔ, ka i kɔ tɔ Yesu ma bu. ¹¹ Bu tiiri labari n sɔ ni, na bu ahore ajɔ, na bu gusu atan ndie ama i ka bu má i ɳwaa. Na Yudasi akpini atin kabo i yó barasu na bu nya Yesu taraabiri.

Kabo Yesu ni i susufɔm diiri cεenkpiri diire ni

¹² Na cεenkpiri n bo bu di i ni kρɔnɔ bo bu gɔ má ayiri nu na i yasu ni, i lekun cεen, nyini cεen ye bu kun nbɔmbaam bo bu di na bu teŋge Butara cεenkpiri n su n a, na Yesu susufɔm n abisa i ka, “A koro ka ya kɔ ni kɔ sesε Butara cεenkpiri n diire n su se a?” ¹³ Na Yesu afere bu nu nnyɔ na wɔ se bu ka, “Am kɔ miɛ n kunnu. Am ni sɔnɔ be yé. I sɔ nzue dundu. Am su i su, ¹⁴ kɔ awuru n bo i kó wura nu ni, na am bisa awurufɔbie n ka, ‘Ya Kerefɔ n ɳa, sɔnɔcɔs nu

ye i ni i susufōm ni dí Butara cœenkpiri n diire n a?’ ¹⁵ Na i kéré am aŋgoro sō bambaka n bo ba yo i dōŋgu ase ni, dō ye am sése diire n su se ya.” ¹⁶ Na i susufōm ni akɔ mie n nu, na ba kɔ aŋju deke n kéré sō, kabø Yesu seeri bu ni, na ba sése Butara cœenkpiri diire n su.

¹⁷ Na naasɔ̄ saŋga, na Yesu ni i susufō buru ni nnyɔ̄m ni kéré aba dɔ̄. ¹⁸ Na saŋga bo bu tana wo diire n di su ni, na Yesu ase bu ka, “Nahɔ̄rε ye m suse am n a, am nu kun bá tɔ̄ m ma m kpɔ̄fōm a. I mi ni mini susaŋga di diire n a.” ¹⁹ Na bu ahore assaaki, na bu kun kun n kéré abisa i ka, “Ye m ɳa má mini yiri e?” ²⁰ Na Yesu abɔ̄ bu nu ka, “Amberε buru ni nnyɔ̄m nu kun yó nyini a, i mi ni mini susaŋga fa ya saa wura taale kun nu a. ²¹ Mini Adamande Wa ni wú kabø ba kéré i Nyɛmɛ Jɔ̄rε Kadasi n nu ase ka m wú n wɔ̄, ama, sɔ̄nɔ̄ n bo i tó mini Adamande Wa n ni, i mi bá ɳu anyumboro. Má ba wu má i mi n mmɔ̄c, má i ti ye.”

Ya Mibie kasin diire n jɔ̄rε

²² Saŋga bo Yesu ni i susufōm ni wo diire n di su ni, na Yesu afa kpɔ̄nɔ̄, na wɔ̄ da Nyɛmɛ asi, na wɔ̄ bubu i nu, na wɔ̄ fa ama bu, na wɔ̄ se bu ka, “Am de ahin kpɔ̄nɔ̄ n na am di, i ti m ɳuniɛmbaa a.” ²³ Na wɔ̄ kaaki afa awa ni nzan, na wɔ̄ da Nyɛmɛ asi, na wɔ̄ fa ama bu, na bu kéré anu be. ²⁴ Na wɔ̄ se bu ka, “Ahin nzan n ti m mbunja lɛɛ, ye m sufa ma am n a. Yiri ye Nyɛmɛ sufa sesesu na i di i di n a. Minɛm dōŋgu satié dɛɛ ti, ye m mbunja ni songi gɔ̄ a.” ²⁵ Na wɔ̄ kaaki ase bu ka, “Nahɔ̄rε ye m suse am n a,

m nū má nzan be kun, má ka cœen n bo m bá nu
i fofore Nyemē fəməya n nu ni.”

*Kabo Yesu seeri i susufom n ka bu bá ȷmati
yaki i ni*

²⁶ Nyini sin na ba di jue akansi Nyemē, na ba
fite akɔ Oliva Buka n su. ²⁷ Na Yesu ase i susufom
n ka, “Am kere bá ȷmati yaki m, dama ba kere i
Nyemē Jore Kadasi n nu ka, Nyemē ȣa,
‘M bó kun bœsasafɔ ni,
na nbœem bá sandi.’

²⁸ Ama, m bá t̄engeeri m yiwee n nu ni, m dú
am mɔ kɔ Galili awore n nu.” ²⁹ Na Petoro ase
i ka, “Nzen ahim kere ȷmati yakiiri u, mini
ȷmáti yaki má u da.” ³⁰ Na Yesu ase Petoro ka,
“Nahore ye m suse u a, nyuma kɔngue n nu,
kana akɔnyuma bá bo kpe nnyɔ su, a kéte kpe
nsan ka a si má m.” ³¹ Na Petoro abo i hoe ase
i ka, “Mini sé má sɔ da. Nzen haari wɔ yo daka
ka mini ni wɔrɔ kere sáŋga wu mmɔɔ, ya wú ɔ.”
Na i susufom n kere ase sɔ.

Kabo Yesu jeke tiiri na i kɔ sereeri Nyemē ni

³² Na ba yasu akɔ aju awore be bo bu fere i
ka Gesemane ni, na Yesu ase i susufom ni ka,
“Am tana fən ȷminda m, na m kó sere Nyemē.”

³³ Na wɔ fa Petoro ni Yakobo ni Yohane na ba
kɔ mɔ kaan. Bu kɔ juuri dɔ na ahoresaaki aba
i dɔ agaya, na i jeke ati. ³⁴ Na wɔ se bu ka,
“Ahoresaaki aba m dɔ agaya, i yo m ka m wú ɔ
mmɔɔ. Am wo fən na am ȷminda m. Má am
daafi.” ³⁵ Na wɔ kɔ dede kaan, na wɔ butu i
kunnu su, na wɔ sere Nyemē ka nzen má i koro
ma ahin anyumboro n sin yaki i. ³⁶ I ȣa, “Abba,”
i bu la ka, “M Si, wɔrɔ koro yo sa kere a. Nyini

ti, yi m fite ahin anyumboro n bo i suba m dō n nu. Ama, má a yo kabو m koro ni, se kabо a koro ni.”

³⁷ I sere Nyεmε wieeri ni, na wо kpie i nyi akо aju ka i susufо nsanm ni wo daafiri su. Na wо teŋge bu na wо se Simon Petoro ka, “Simon, a daafi wо? A koro kpiε má daafiri, haari kaan sо mmоč?” ³⁸ Na wо kaaki ase bu ka, “Am kpiε daafiri, na am sere Nyεmε, adena má deke be yo am na am wura satie nu. Ahorembaa n koro nyεmesu, ama, aŋuniεmbaa n ayɔrɔki.” ³⁹ Na wо kaaki akо asere Nyεmε bekun ni nyini nɔanis јјјɔcwa kun bo i du mо јјјɔcri ni. ⁴⁰ Na wо kpie i nyi aba i susufоm n dо, na wо ba aju ka ba daafi bekun, dama daafiri ati bu agaya. Ba koro ase má i pui.

⁴¹ Na wо kо asere Nyεmε kpe nsan su, akaaki aba aju ka bu toko wo daafiri su, na wо se bu ka, “Am toko daafi yi am ɳumi wо? Wо se su. Sanga n aju, wо tо mini Adamande Wa ni ama satieyofоm. ⁴² Am niε, sɔnɔ n bo wо tо m lεε. Am yasu na ya kо.”

Kabo bu taraari Yesu barasu ni

⁴³ Na saŋga bo Yesu toko wo јјјɔcri su ni, na Yudasi bo i ti Yesu susufо buru ni nnyоm nu kun aju ni jamabeberebe. Bu bita takobem ni kɔrɔmam. Nyεmε sayoowa dɔŋguyofо nkpien-kpienm n ni Nyεmε nɔanis kerefоm ni, ni Yudafоm nkpienkpienm ni sunmaari bu a. ⁴⁴ Na Yudasi bo i tɔɔri Yesu ni akere jama n nyaari su kabо bu sí Yesu na bu tara i. I ɳa, “Sɔnɔ n bo m kó biti i ni, yiri lεε. Am tara i, na am

bita i kenken, na am fa i kɔ." ⁴⁵ Saŋga bo i kɔ juuri ni, i kaba koɔri Yesu dɔ o, na wɔ bo afere i ka, "Ya Kerefɔ." Na wɔ biti i, na wɔ yo i ansɛ. ⁴⁶ Na minɛm n atara Yesu na ba bita i kenken. ⁴⁷ Na Yesu susufɔm bo bu jina bɛrɛ n nu kun acin ayi i takobe, na wɔ kpiɛ sɔɔnɔ be sui, nyini sɔɔnɔ n ti Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n akɔɔ o. ⁴⁸ Na Yesu abisa bu ka, "M ti finfɔ o ye am fa takobem ni kɔrɔmam na am ba tara m a? ⁴⁹ Cɛen kere cɛen m ni ambɛrɛ wo Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu a, ye m kere minɛm a, ama, am atara má m. Tɔ, i ti ye ni ka kabø ba kere i Nyɛmɛ Jɔrɛ Kadasi n nu ka bu yó m ni yo yiwa." ⁵⁰ Na i susufɔm n kere aŋmati ayaki i.

⁵¹ Na gbeſene be gusu su Yesu su. I kara tani ŋgumi wɔ. Na ba laandi ka bu tara i, ⁵² na wɔ foro bu saa aŋmati ayaki tani ni, i bu ŋgbɛen.

Kabo bu fa Yesu koɔri jɔrɛ diibiri ni

⁵³ Na ba fa Yesu akɔ Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n dika, na Yudafɔm tereterefɔm kere aba atien bu nɔɔ. Bɛrɛ la Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔ nkpiɛnkpiɛnm ni, ni Yudafɔm nkpiɛnkpiɛnm ni, ni Nyɛmɛ nɔanis kerefɔm ni. ⁵⁴ Na Petoro asu Yesu su, ama, i woori dede kaan ni yiri, na wɔ kɔ awura Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n dika gisan nu. Na wɔ kɔ asanga atana tintinijinafɔm n nu atun sin. ⁵⁵ Na Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔ nkpiɛnkpiɛnm ni, ni Yudafɔm tereterefɔm n kere anienie minɛm bo bu bá di daani fa kɔ ŋgasi bo Yesu ado i ni, adena bu nya i taraabiri na bu kun i, ama, ba nya má jɔrɛ bo bu fa kpiɛ sɔ i. ⁵⁶ Na daani difɔm

beberebe afite ajina akpiε kɔrε asɔ Yesu, ama, bu nɔanis n ayo má kun. ⁵⁷ Na minε nbem gusu ayasu ajina akpiε kɔrε asɔ Yesu, ⁵⁸ bu ɳa, "Ya tiiri ka i ɳa, i fúfu ahin Nyεmε Sereebiri Awuru n bo minem taari i ni, na lesan afiɛn, na i káaki ta fɔfɔrε bo i ti má kabo adamande ataari ti ni." ⁵⁹ Haari ni nyini n mmɔɔ, bu nɔanis ni ayo má kun.

⁶⁰ Na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn ni ayasu ajina tereterefɔm n afiɛn, na wɔ bisa Yesu ka, "A la má bɔnu be fa kɔ ahin jɔrε n bo minem ni akpiε asɔ u n su?" ⁶¹ Ama, na Yesu amo i nɔɔ, wɔ bɔ má jɔrε be nu.

Na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn ni abisa i bekun ka, "Wɔrɔ ti Nyεmε n bo ya kere kansi i n dεε Wa, Kristo Tiidefɔ n a?" ⁶² Na Yesu abɔ i nu ka, "Mini lεε. Na

'am bá ɳu mini Adamande Wa ni,
ka m tana Nyεmε Yikofɔ n saa fɔmbɔrɔ su,
na am ɳú ka m fite aŋgoro yinyingu n nu suba.' "
⁶³ Yesu bɔ nu sɔ wieeri ni, na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn ni asɔn i tanlɛɛ. Na wɔ se ka, "Ya koro má daanifɔ bekun. ⁶⁴ Ambere mmɔɔ ti kabo wɔ jɔjɔ awura Nyεmε ɳgasi n nu e. Ye am ɳa se wɔ?" Na bu kere ase ka wɔ kan ciire jɔrε, nyini ti, wɔ yo daka ka i wu. ⁶⁵ Bu kaanri sɔ wieeri ni, na bu nbem ayi nanzue agɔ Yesu ɳu, na ba fa sanvuin acin akata i nyumbaa, na ba bobo i, na ba se i ka, "Wɔrɔ Nyεmε nɔanis kanfɔ ni, kan kere ya sɔnɔ n bo i boori u ni." Na tintinijinafɔm n gusu afinfin i nyɔɔnu.

Kabo Petoro keteeri ka i si má Yesu ni

⁶⁶ Bu wo nyini kere su ni, na Petoro toko wo gisan n nu, na afani be aba i bi, yiri ti Nyemé sayoowa dɔ̄nguyofɔm kpien n dɛe afani kun a. ⁶⁷ Saŋga bo i nie ɳuuri Petoro ka i wo sin tuun-biri n ni, na wɔ̄ nie Petoro nyunu dika gbirim, na wɔ̄ se i ka, “Wɔ̄rɔ̄ mmɔ̄c yo woori nyini Yesu Nazaretifɔ̄ n dɔ̄ o.” ⁶⁸ Na Petoro akete, i ɳa, “Ai, m si má nyini jɔ̄re n bo a sujɔ̄jɔ̄ i ni.” Na wɔ̄ fite gisan n nu aba lɛe n nu. Nyini saŋga ni na akɔ̄nyuma abo kpekun. ⁶⁹ Na afani n aba aŋu i dɔ̄, na wɔ̄ kaaki ase minem bo bu jina bɛre ni ka, “Ahin sɔ̄nɔ̄ n ti bu nu kun wɔ̄.” ⁷⁰ Ama, na Petoro akete bekun.

Wɔ̄ ce má na bo bu jina bɛre n gusu ase Petoro ka, “Nahɔ̄re a, a ti bu nu kun wɔ̄, dama wɔ̄rɔ̄ mmɔ̄c ti Galilifɔ̄ o.” ⁷¹ Na wɔ̄ tan ɳdiɛ afa i saa awura sin nu, i ɳa, “M si má sɔ̄nɔ̄ n bo am sujɔ̄jɔ̄ i jɔ̄re ni.” ⁷² Kpenɔ̄ga na akɔ̄nyuma n abo kpe nnyc su, na Petoro atenje su kabo Yesu seeri i ni, i ɳa, “Kana akɔ̄nyuma bá bo kpe nnyc su, a kéte kpe nsan su ka a si má m.” Na i ahore asaaki, na wɔ̄ sun.

15

Kabo bu faari Yesu kɔ̄ jinaari Gomina Pilato nyunu ni

¹ Na alecin saŋga na Yudafɔm tereterefɔm kere atien bu nɔ̄o. Bɛre la Nyemé sayoowa dɔ̄nguyofɔ̄ nkpienkpienm ni, ni Yudafɔm nkpienkpienm ni, ni Nyemé nɔ̄anie kerefɔm ni. Na ba tana aseɛe su kabo bu yó Yesu. Na ba wura i jɔ̄rɔ̄kɔ̄, na ba fa i akɔ̄ ama Gomina Pilato. ² Na Gomina Pilato abisa i ka, “Wɔ̄rɔ̄ ti Yudafɔm fɛmɛ n a?” Na wɔ̄ bɔ̄ i nu

ka, "Kabo a jɔjɔ ni, i ti sɔ ɔ." ³ Na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm ni akpie jɔrε beberebe asɔ i. ⁴ Na Gomina Pilato abisa i bekun ka, "A la má nɔanie bo a bo bu nu? Nie jɔrε beberebe bo ba kpie asɔ u a." ⁵ Ama, Yesu abɔ má jɔrε be nu, na Gomina Pilato abirisi kabo Yesu abɔ má nu ni.

⁶ Afɔ kere afɔ Butara cεenkpiri n nya ba ju ni, Gomina Pilato yi dansaraka n bo jama n sere i ka i yi i ji n wɔ. ⁷ Nyini sang'a ni sɔnɔ be woori dansaraka sɔɔ n nu dɔ, bu fere i ka Barabasi. Sang'a be minem yo keteeri gomina n ɳu wɔ, na ba tu lue, na i ni i bengu ketemafɔ nbem akun minem, nyini ti, na ba tara bu anyi bu dansaraka. ⁸ Tɔ. Kabo afɔ kere afɔ Gomina Pilato n yi dansaraka n kun ma bu ni, na jama n aba atien bu nɔɔ i bi na bu kere sɔnɔ n bo i yí ma bu ni. ⁹ Na Gomina Pilato abisa bu ka, "Am koro ka m yi Yudafɔm fεmε ni ma am a?" ¹⁰ I seeri sɔ ni, dama i si tenle su ka Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm ni si Yesu kɔrε ti ye bu faari i ba wuraari i saa nu a. ¹¹ Na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm n awura jama n bu sin ka bu se Gomina Pilato ka i yi Barabasi ji ma bu. ¹² Na Gomina Pilato abisa bu ka, "Ye ahin sɔnɔ n bo am fere i ka Yudafɔm fεmε ni, am koro ka m yo i se wɔ?" ¹³ Na jama n atien ase ka, "Kpama i baka jaanu n su na i wu." ¹⁴ Na Gomina Pilato ase bu ka, "Ye nzu satie ye wɔ yo i a?" Ama, na ba kaaki atien agaya bekun ase ka, "Kpama i baka jaanu n su na i wu." ¹⁵ Dɔ na Gomina Pilato akoro ka i jɔ jama n ahore, nyini dεs ti, na wɔ yi Barabasi aji, na wɔ ma sojam afin Yesu ɳgbere, na wɔ nya afa i awura bu saa nu ka bu kɔ kpama i baka jaanu

n su na i wu.

Kabo bu yoori Yesu anzasi ni

16 Na ba fa Yesu awura gomina n gisan n nu, na ba fere bu bengu sojam kere ka bu tien bu noo. **17** Na ba wura Yesu tanlee koko're yorom ka feme'ya tanlee su, na ba fa buwe ajo i ka kaba de'e su, na ba fa aforo i tii ka feme'ya kere de'e su, adena bu yo i anzasi. **18** Na ba yo bu nu ka bu suma i jirima, bu ja, "Yudafom Feme ni, ya yo u anse." **19** Na bu sufifin i tii baka, na bu suyi nanzue go i nu, na bu sukutu i nyunu. **20** Bu ba yoori i anzasi n wieeri ni, na ba yi tanlee koko're yorom ni, na ba kaaki afa i tiengu de'e sutura n awura i. Na ba nya afa i akɔ ka bu ko kpama i baka jaanu n su.

Kabo bu kpamaari Yesu baka jaanu n su ni

21 Saŋga bo bu sukɔ ni, na bu ni Sirenefɔ biɛ be aye, bu fere i ka Simon, Alekizanda ni Rufusu si lɛe. I fite ahemɛ suba miɛ kunnu, na sojam n amie i ka i sɔ Yesu baka jaanu ni. **22** Na ba fa Yesu akɔ deke bo bu fere i ka *Gologota* ni, *Gologota* n bu la ka Tereawa Woobiri. **23** Na minɛ nbem asaŋga nzan ni ayiri barasu be ama i ka i nu, na i jo yaari, ama, wɔ nu má i. **24** Bu yoori nyini n kere wieeri ni, na ba nya akpama i baka jaanu n su, na ba ye i su ajina, na ba tu mbaa na bu si kabo bu kpaaki i suturam nu, bu ḥuju nu.

25 Bu kpamaari i baka jaanu n su ḥgarama kerefi ḥgɔna a. **26** Na ba kere jore n bo bu kpie soori i ni, na ba fa abo akpama i baka jaanu n tii su, kereewa n la ka, "Yudafom Feme n lɛe." **27-28** Na ba kpama finfɔ nnyɔ nbem baka jaanu su

adodo i, bu kpamaari kun i saa fɔmbɔrɔ su wɔ, na ba kpama kun n gusu i saa bie su. ²⁹ Na minem kere bo bu sin dɔ ni subobo bu tii, na bu sukpie i nzukɔ, bu ŋa, “Εεηεεη, wɔrɔ bo a ŋa a fúfu Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n na a káaki ta i lesan afien n lɛɛ, ³⁰ jura baka jaanu n su na a de u tii ji.” ³¹ Na Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm ni, ni Nyɛmɛ nɔanie kerefɔm ni gusu suyo i anzasi bu ŋuŋu nu, bu ŋa, “Wɔ de minem tii aji, ama, i sukoro de má yiri ni i tii. ³² Am ma ya niɛ Yisareliſɔm Fɛmɛ n bo i ŋa i ti Kristo Tiidefɔ ni, nzɛn i koro juraari baka jaanu n su kisa kisa, ya yó i yarada.” Na mine nnyɔm ni bo bu kpamaari bu dodoori i ni mmɔɔ akpie i nzukɔ.

Kabo Yesu wuuri ni

³³ Wiɛsu kerefi buru ni nnyɔ saŋga na awosin akata asiɛn n kere su, haari naasɔ kerefi nsan. ³⁴ Na nyini saŋga ni, na Yesu abo awie kpa ase ka, “*Eli, Eli, lama sabatani?*” I bu la ka, “M Nyɛmɛ, m Nyɛmɛ, nzu ti ye a yaki m aji a?” ³⁵ Na minem nbem jinaari bɛrɛ, bu nbem n tiiri sɔ ni, na ba se ka, “Am so am sui na am ti, i sufere Eliya.” ³⁶ Na bu kun nu aŋmati afa mɛnɛ adɔ nzan gagaraki be nu, na wɔ fa awɔ baka su alaandi atɔ Yesu nɔɔ ka i nu, na wɔ se ka, “Am yaki i na ya niɛ, ka Eliya bá jura i baka jaanu n su.” ³⁷ Na Yesu abo awie kpa kpekun, na wɔ nya ayo Nyɛmɛ dɛɛ. ³⁸ Na tani bambaka n bo bu fa kpaakiiri sɔɔ casi n bo i wo Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu n ati nu nnyɔ, fa i aŋgoro kɔ jura asiɛŋgu. ³⁹ Na soja kpien n bo i jinaari baka jaanu n nyunu ŋuuri

kabo Yesu boori awie na i wuuri barasu ni, na wɔ se ka, "Ahin sɔnɔ n ti Nyɛmɛ Wa a nahɔrɛ su."

40 Na nbara nbem ajina dede suniɛ Yesu. Bu nu nbem la Mariya bo i fite Magadala miɛ n nu ni, ni Salome, ni Mariya n bo i nbaam la Yakobo kaan n ni Yose. **41** Bere yo suuri Yesu su wɔ saŋga bo i wo Galili awɔrɛ n nu na bu subuka i. Nbaram beberebe gusu yo woori dɔ bo bu suuri i su baari Yerusalem miɛ kpiri n nu.

Kabo bu yoori Yesu sutura barasu ni

42 Kabo nyini cɛen n tiiri Njumiyi cɛen n kpokpo cɛen ni, i naaso wiɛ, **43** na Yosefu bo i fite Aramatiya miɛ kpiri n nu ni, na wɔ fa ahoresi na wɔ kɔ aŋu Gomina Pilato, na wɔ sere i ka i fa Yesu ɲunie n ma i. Yosefu yo ti sɔnɔ jirimafɔ ɔ Yudafɔm tereterefɔm n nu, na i sunsunni kere yo la ka, i ɲminda saŋga bo Nyɛmɛ bá di i fɛmeyɛ n wɔ. **44** Gomina Pilato tiiri kabo wɔ se ni, na wɔ yo alekutura kabo Yesu akaba awu ni. Na wɔ sunma afere soja kpiɛn n na i bisa i na i ti ka Yesu wuuri ni, wɔ cɛ? **45** I tiiri soja n noanie wieeri ni, na wɔ ma Yosefu atin ka i kɔ fa i ɲunie ni. **46** Na Yosefu ato nzee, na wɔ yi fuin n baka jaanu n su, na wɔ fa nzee ni apɔɔndi i. Na wɔ kɔ afa i awura yabue buɛ bo ba lokoti i ayo i faŋkunma n nu, na wɔ fa i ase nu, na wɔ kundu yabue bambaka afa atɔ faŋkunma n aŋɔ ni. **47** Na Mariya Magadalafɔ ni, ni Mariya n bo i wa la Yose ni ajina anie aŋu deke bo bu seeri Yesu ni.

16

Kabo Yesu teŋgeeri i yiwee n nu ni

¹ Na naasɔ̄ saŋga bo Njumiyi cœen n asin ni, na Mariya Magadalafɔ̄ ni, ni Salome, ni Mariya n bo i wa la Yakobo ni, aba ato tulaalɛɛ nvavani ka bu fa kɔ̄ gɔ̄ Yesu ḥjunie n su. ² Na Yudafɔ̄m bakue n bumboori, mɔ̄nɛ cœen ḥgarama fuun, fa kɔ̄ wiɛ tie saŋga, na ba kɔ̄ Yesu faŋkunma n su. ³ Saŋga bo bu sukɔ̄ ni, na ba bisa bu bɛŋgu ka, “Nma kó kundu yi yabue n bo i tɔ̄ faŋkunma n anɔ̄ n ma ya?” ⁴ Deke bo i ti na bu seeri sɔ̄ n la ka, yabue n ti bambaka agaya. Na ba tu bu tii anie anju ka yabue n tɔ̄ má anɔ̄ ni. ⁵ Na ba wura yabue buue faŋkunma n nu anju ka gbeʃene be tana nu saa fɔ̄mbɔ̄rɔ̄ su, i wura tanlɛɛ fofoe yorom be, na ba yo alekutura. ⁶ Na wɔ̄ se bu ka, “Má am yo alekutura. M si ka am niensie Yesu Nazaretiɔ̄ n bo bu kpamaari i baka jaanu n su n wɔ̄. Wɔ̄ teŋge i yiwee n nu. I wo má fɛn. Am niɛ, deke bo bu faari i seeri n yaa. ⁷ Am kpie am nyi na am kɔ̄ se Petoro ni nyiŋgam n kere ka wɔ̄ du am mɔ̄ sukɔ̄ Galili, dɔ̄ ye am kó ḥu i a, dama kabø i yo seeri am lɛɛ.” ⁸ Na ba fite faŋkunma n nu ni ḥmatiiri, na bu ḥjunie subobo bu ni sere. Ba bo má su ase má be, dama sere ati bu agaya.

Kabo Yesu faari i ḥu kereeri Mariya Magadalafɔ̄ ni

[⁹ Mɔ̄nɛ cœen ḥgarama fuun ye Yesu teŋgeeri i yiwee n nu a. I du mɔ̄ yiiri i ḥu kereeri Mariya Magadalafɔ̄ n wɔ̄. Yiri la bara n bo Yesu fɔ̄n yiiri ajini nsom i ḥu ni. ¹⁰ Na wɔ̄ kɔ̄ atu Yesu susufɔ̄m ni ka bu wo ahoresaaki ni sun su, na wɔ̄ se bu

ka wɔ ɳu Yesu. ¹¹ Saŋga bo i seeri bu ka Yesu atenje i yiwee n nu na wɔ ɳu i ni, ba de má i nɔanis ni.

Kabo Yesu faari i ɳu kereeri i susufɔ nnyɔ nbem ni

¹² Nyini sin na Yesu susufɔ nnyɔ nbem afite Yerusalem miɛ kpiri n nu sukɔ ahemɛ, na wɔ yi i ɳu akere bu, bo ba koro afa má nu nde ka yiri lɛɛ. ¹³ Na ba kpie bu nyi aba ase nyinjam n ka ba ɳu Yesu, ama, haari ni nyini mmɔɔ, ba de má.

Kabo Yesu faari i ɳu kereeri i susufɔ buru ni kunm ni

¹⁴ Nyini kere sin na saŋga bo i susufɔ buru ni kunm n wo diire di su ni, na wɔ yi i ɳu akere bu. Na wɔ jaraki bu kabo bu ahorembaa ti kekereke ni, ni kabo ba yo má yarada ni minɛm bo bu ɳuuri i saŋga bo i tengeeri i yiwee n nu na bu ba seeri bu ni. ¹⁵ Na wɔ se bu ka, “Am kɔ durunya n kere nu na am kɔ kan m labari kpa n kere adamande kere. ¹⁶ Na sɔnɔ kere bo i yoori m yarada, na am bieeri i Nyɛmɛ nzue, Nyɛmɛ dé i tii ji, ama, bo ba yo má yarada ni, Nyɛmɛ dí bu jɔrɛ na i yó bu ɳgbɛɛn. ¹⁷ Na bo bu yoori yarada, bu nyá yiko bo bu koro yó ahin alekutura sam ni. Bu fá m duma fɔn yi ajinim fite minɛm n ɳu, na bu jɔjɔ anie barasu barasu bo bu si má bu, ¹⁸ na nzɛn bu taraari woom wara bu diiri nenje diiwa n mmɔɔ, i yó má bu pui. Bu fá bu saa nana tukpakifɔm ɳu, na bu nyá laifiɛ.”

Kabo Nyɛmɛ faari Yesu fun kɔɔri aŋgoro ni

19 Saŋga bo Mibie Yesu jœjœri bu dɔ wieeri ni,
na Nyemɛ afa i afun akɔ aŋgoro akɔ atana i saa
fɔmbɔrɔ su. **20** Na i susufɔm n akɔ deke n kere
kɔ sukan i labari kpa ni, na Mibie n awo bu dɔ
abuka bu, na wɔ ma bu yiko, na ba yo alekutura
sam bo i kere ka bu labari kpa kaanwa n kere ti
nahore wɔ.]

**Nyεmε Jore Kadasi
The New Testament in Anufo (Chokosi)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Anufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
fe36d0e6-2a60-5e15-8d1c-8bf275389598